

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izdaja vsak četrtak in vsake s poštno vredno v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge avstrijske dežele 8 K. Kdor hoče sam po njega, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se šepetlja do odpovedi. — Učje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koruška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Koruška cesta šte. 5, sprejemna pisarna.

Za inserate se plačuje od enostopne peščice za enkrat 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglašbe primeren popust. V oddelku „Mala naravnost“ stane beseda 5 vin. Za vsako peščico vsake peščice 24 vin., izjave in Poslane 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprite reklamacije so poštno proste.

Nočejo.

Da je Spodnji Stajer slovenska zemlja, bo nam tudi najhujši nemškutar rad priznal. Toda ali smo mi gospodje na tej zemlji? Ves naš narod si želi združenja s svojimi brati na jugu ter je to željo tudi glasno izrekel. Toda Nemeo je naš gospod. Dne 2. septembra so se naši „gospodje“ zbrali v Mariboru, ter rekli: Slovencem ne dovolimo svobode, oni še ostanejo dalje pod našim bičem in jarmom. Na glavarstvih se bodo še dalje zdirali nad nami tujci, na sodiščih bodo nas zapirali tujci, na davkarjih nas prezirali tujci. Krème, trgovine, podjetja, veleposestva, gradove bodo imeli tujci, mi raztrgane kočje in najslabša ter najmanjša posestva.

Svobode si želimo, narodnostnega miru si hočemo, napredka nas žeja, toda tujci so se dne 2. t. m. zbrali v Mariboru ter sklenili, da še nadalje ostanejo v verigah. Nočejo, da postanemo samosvoji, hočejo nas držati še nadalje pripete kot pse.

Ali bo res obveljala volja tujcev in se izjalovile naša želja? Ne vemo. Vlada je nemška in vrana ne izkljuje vrani oči. Toda eno vemo: v nas je nepremagljiva, neutešljiva želja, da vržemo raz sebe stoletni jarem, ki tako težko sloni na našem hrbtu. Mi nočemo biti več tla, na katera stopa trdi tujčev ševlj. Mi hočemo sami hoditi, sami delati, sami odločevati. Mi in cesar, drugega ne potrebujemo pri odločitvi naše usode, vsak drug nam je tujec, ki noče naše sreče, ampak svojo lastno. Nemci so proti naši svobodi, ker bi nam koristila in njim ne bila v hasek. Žalostno, da so se našli bratje, četudi so to nemškutarji, ki so nas na zborovanju v Ptujju grdo izdali ter rekli, da še hočejo nadalje poljubljati bič, s katerim jih narodni nasprotniki tepejo.

Kadar želi hlapec, suženj več prostosti, pa je vsak neplemenit gospodar proti temu, da bi mu poželil več prostosti. Kako torej naj pričakujemo, da bi nam tujci sedaj privoščili našo narodno, gospodarsko in prosvetno svobodo? Popolnoma v njihovem značaju je, da rečejo k vsemu, cesar mi želimo za

svoj ubogi narod: Nočemo!

Sužnji so vedno koprneli po svobodi in ni bilo sile, ki bi to željo mogla umoriti. Ali je slovenski narod že tako zaslužjen, da ga tudi misel na svobodo več ne gane in dvigne? Ne!

Nočejo naše svobode, a mi jo hočemo!

Kmet in vojska.

(Piše kmet iz Savinjske doline.)

Ko sem bil pred tremi leti prideljen kot kmet armadi, sem takoj uvidel, kako srečni so oni, ki so se kaj drugega izučili. Izšolani ljudje so se takoj poskrili po pisarnah, rokodelci po delavnicah, rudokopi so šli nazaj k svojemu delu, le mi kmetje smo ostali za vsa najslabša in najnevarnejša dela in opravila. Po pravici povem, da sem se pridružil takrat v mislih onim, ki so pred vojsko zapuščali svoje kmetijske domove in šli v svet za boljšo srečo, saj sem dooro vedel, kako malo uvaževan je naš stan.

Spominjam se, ko smo pri raznih uradih čakali tako dolgo, dokler je bilo kaj boljše oblečenih, ki so prišli vsi poprej na vrsto kakor mi, nas pa je dajal na zadnje mesto; če celo v davkariji, kjer je le denar igral glavno vlogo, smo naleteli na take slučaje. Videl sem, kako je že marsikateri imel pripravljeno srednjega prsta, da bi potrkal, a ni se še upal iz strahu, da bi morebiti gospoda uradnika ne razžalil. Če je bil uljuden, kako smo ga hvalili, kako da je prijazen in vendar so storili uradniki le svojo dolžnost. Tukaj naj omenim eno stvar, ki je globoko vtisnjena v srce naših kmetov-vojakov, namreč zavedamo se, da nismo mi kmetje ona izobražena množica, ki se razume samo na ples in pohajkovanje. Ali v dobi vojske smo videli na onih, ki so nositelji napredka in kulture, mnogo, kar ne kaže izobrazbe in nam nihče ne more zapovedati, da naj to vzamemo za lepo in prav. Čital sem, da je slavni vojskovodja Radecki imenoval vojake svoje otroke. Blagor vojakom Radeckijevih časov!

Po dolgem času sem bil malo na dopustu. Na mizi je ležal poziv za oddajo žita, na občini sem izvedel, da mora občina preskrbeti več vagonov krme. Kje in odkod bodo vse to vzeli? Kajti strašna je bila suša, vse leto ni bilo skoraj nič dežja. Da, po mapah in zemljiških polah je lahko računati, koliko

ne tuintam pridelala, ali narava ostane neizprosna narava, letos neusmiljena, s strahom in obupom gleda že ljudstvo sedaj v prihodnost. In nekaj je, kar se ni raje računati in ne upošteva, to so berači današnjih dni na kmetih. Vsak dan je obiskalo kmetijske hiše do 20 beračev, bodisi lačni vojaki, domači reveži ali begunci. Dokler je bilo kaj, so ljudje dajali, ali pomanjkanje se prikazuje tudi tam, kjer si mnogi še domišljajo, da je vsega zadosti. Naj bi vendar vlada to upoštevala, saj hranijo kmetje one, ki bi jih vlada morala. Pomoči pri kmetih pa že iščejo tudi mnogi mestni uradniki, kojim je že odpadla ona nekdanja visokost in dostojanstvo. Da, želodec je neizprosno! Kmetstvo ljudstvo bi rado vsem pomagalo in ustreglo. Zato se še mnogi zadovoljno vračajo nazaj v mesto, ker so dobili še to in ono. Ti ljudje pa bi naj nesli v mesto tudi zavest, da gre kmetu drugo mesto in druga čast. Zlato se v ognju čisti, tudi mi smo se v vojski mnogo naučili. Naj pa bi se kaj naučili tudi naši gospodje, s kojimi bo spet naš kmet obvečan, da pridemo do tega, kar zares in upravičeno želimo.

Mnogokrat se sliši prerokanje, kdo stori največ v današnjih dneh. Klobuk doli v tem oziru pred kmetom, oziroma pred kmetiskim ženstvom! Mnoga kmetica je danes gospodinja, dekla, pestunja, gospodar, hlapec; biti mora sploh vse. Pred vojsko se je reklo, da ji pripada le oskrba hiše in otrok.

Se dodatek k mojim izvajanjem! V moji bližini sta morala oba sinova starega očeta, ki je vdovec in je popolnoma sam ostal, k vojakom. Delal je potem prošnjo za podporo. Prišel je odgovor, da je preveliko posestvo, da ne dobi podpore; potem pa je naredil prošnjo, da bi mu vsaj enega sina oprostili za malo časa. Dobil je odgovor, da je posestvo premalo. Pravica, kje si? Mnogo sem slišal, da so za časa vojske bolj zdravi, posebno v mestih. Blagor jim! Vemo tudi, kaj to pomeni. Med kmeti pa je danes toliko boleznih in smrti, da še ni bilo nikdar toliko. Saj ni čudo! Lok, preveč napet, počni, ljudstvo, v delu presiljeno, opeša in pada. Tako so torej kmetove dobrote današnjih dni. Savinjski kmet.

Kodaj se naj sadje obira ali trga?

A. Kosi. Središče.

Čudno vprašanje, kaj ne? Ko vendar vsakdo ve, da takrat, kadar je popolnoma razvito, ali kakor

LISTEK.

Vojni spomini.

(Januš Golec.)

(Dolge.)

Da se odloči zmaga, so splezali Rusi iz hiše na podstrešje in zažgali streho. Gost dim je zakolobaril proti nebu. Krik in vpitje je zavrtinilo še hujše, divjeje in ljutejše. Artilerija ni upala vmes poseči ne naša ne nasprotna, ker se je bal vsak za svoje.

Začeli so kričati naši ter Rusi raz postojank, spodbujajoč in bodreč bodrilce. Od naše strani se je spustilo nekaj vojaštva navzdol, da bi pomogli našim; isto so posneli tudi Rusi.

Kaj storiti, da se odloči boj na to ali na ono stran?

Naši topovi so zagrmeli in granate so prifrčale in bobnile v bližino hiše. Rusi so se začeli umikati počasi nazaj po predoru proti svojim zakopom. Naše topništvo je poganjalo vedno gosteje granate in šrapneline nad hišo boja, klanja, ognja, krika in — smrti. Streha je bila že pogorela in se podrla, plameni so že švigali pri oknih in durih. Sedaj pa je begalo vse, kar ni bilo težko ranjenega ali mrtvega, proti našim ali proti ruskim postojankam.

Pri tem obejestranskem pobegu smo opazili, kako je hrsknil enajski Rus skozi goreče duri z one-

možim Avstrijcem preko ram. Dospel na plano, se je zvedavo oziral naokrog. Potem pa je začel z vso preostalo silo in močjo kobacati proti našim postojankam. Prisopil je do nas z nezavestnim našim nadporočnikom in se zgrudil tudi sam od onemoglosti. To je bil prvi in zadnji slučaj, kar sem jih videl jaz, da je ravnal Rus tako plemenite usmiljenosti. Rus in nadporočnik sta si pomagala do zavesti pri nas, potem sta pa odromala oba skupne v naše bolnice.

Nam je pogoltnila patrolja 20 mrtvih in 15 ranjenih. Sovražne izgube so morale biti večje, ker so vsi Rusi, ki so bili zažgali streho, zgoreli.

Po tem spopadu se ni držnil sovražnik ves teden v vas. Šele po preteku enega tedna sva opazila z našim adjutantom, kako se spuščajo Rusi skokoma v globoko grabo pred vasjo, da bi se počasi zbrali v krdelo in se porazlezi na rop in krajo. V oni grabi je čepelo 32 ruskih mož. Poklicala sva artilerijskega stotnika in mu pokazala mikaven cilj. Obsul je grabo z granatami ter šrapneli in oddal na 32 mož 51 streliv. Nobeden Rus ni pokukaval iz grabe, vse je bilo videti mirno tiho, kot da so vsi zažeti in pobiti na smrt.

Artilerist si je mel v vidnem zadovolju roke, češ: tako strelja moja baterija! Mi dva sva mu čestitala k očitnemu uspehu; stotnik se je poslavljaj, da javi svoj artilerijski čin gospodarjem pri diviziji.

Predno nama je izginil artilerist izpred oči, — sem se ozrl še enkrat na ono grabo domnevane ruske smrti. Rus za Rusom je kobacal iz nje in jo ubiral po hribu navzgor! Vseh 32, kolikor se jih je bilo poskrile v jarek, je korezelo nazaj; niti enega

ni manjkalo, še šepal ni nobeden. Naš artilerist se je začarano obrnil, zinil in rekel:

„Kaj takega je nemogoče!“

Pa tudi v svetovni vojni se dogajajo razni čudeži!

Odslej so obiskovali Rusi Zdynijo vedno pogosteje. Živino so že bili odgnali vso do zadnjega repa, ropali so krompir in žito. Z našimi so se srečali malokdaj; pa pri nobenem snidenju se niso Rusi predali, ampak se postavili vsedržno krepko v bran. Da bi si pa sovražnik ne lastil in prisvajal preveč drzno sela, so zapovedali, da moramo po dnevu in po noči razstaviti tik pred vas močne poljske straže (Feldwachsen).

S temi stražami je bil pa tudi križ božji! Vojak, če se tako vnet, iz srca vdan domovini in cesarju, ostane pri vseh teh čednostih vendarle — človek! Ni-li za človeka nekaj nevzdržno zapeljivega: stati v neznosnem zimskem mrazu v brezdelju poleg toplo kurjenih bajt in hiš? Koga bi ne premagala skušnjava, da bi se pogrel vsaj za nekaj minut? In tem za vse človeške ude privlačnim skušnjavam gorkote so se vdajali tudi naši stražarji. Teh stražnikov so nam Rusi mnogo polovili, zalotili so jih pri ogrevanju po hišah in bajtah. Na vso moč so dražili ti prestopki stroge, s krvjo pisane vojaške postave poveljnika našega regimenta. Če bi se ti slučaj grejta straža ponavljali, je grozil s smrtjo.

Nekega večera pritira straža od 87. pešpolka k nam našega prostaka, katerega so ti zalotili, ko je zapustil stražo ter se je grel in jedel v bajti dober krompir. Major je pri tej izpovedi gubančil v srditih gubah čelo in vsi smo znali: zajetnik je za-

pravimo, kadar je zrelo. A' kedaj je zrelo? Na to vprašanje nam odgovori ljudska prislovica, ki pravi, da "zrelo jabolko samo odpade." A' če bi se ravnali po tej prislovičici, čakali, da bi vsak sad sam odpadel, ne vem, ka o dolgo bi trajalo, da bi bilo vse sadje spravljeno. Se sredi zime bi ne bili gotovi s pobiranjem in s spravljanjem sadja.

Kedaj je zrelo sadje? Če tudi je zrelost pri različnih vrstah sadja različna in se ravna po zemlji, po rani ali bolj pozni letini in po podnebnju, vendar je to zrelost pri vsakem sadju lahko spoznati. Pri jabolkah in hruškah (in ta sad imam tu v prvi vrsti v mislih) je merodajna semenjača in barva pešk. (Semenjača je, kakor znano, oni prostor v peškastem sadju, ki hrani v sebi seme ali peske.) Dokler peske niso povsem razvite, se drže tesno semenjače. V tej nezreli ali nerazviti dobi so peske po barvi blede. Ko pozneje sad vedno bolj in bolj dozoreva in naposled dozori, postanejo celice, katere hranijo v sebi seme, votle in barva pešk se zajedno izpremeni: pri jabolkah porjavi, pri hruškah pa porbni — to je torej gotovo znamenje, da je sad zrel.

Sicer pa razločujemo dvojno zrelost sadja, in sicer drevesno in ležavno. Pri poletnem sadju, to je pri takem, ki je že koncem septembra ali še prej užitalo, se tjema drevesna zrelost z ležavno, t. j. sad je zvečinoma takoj ali vsaj v prav kratkem času nato užiten, ko smo ga vzeli z drevesa. Ni torej potrebno, da bi še moral prej ležati, da se še dalje razvije in da dobi sad vse znake svoje plemenitosti, kakor je to pri drugem sadju, jesenskem in zimskem, vedno potrebno.

Drevesna zrelost se pozna na peškastem sadju tudi po zunanjsčini: lupina je postala bolj svetla, rdečkasta ali rumenkasta, meso je dobilo slajši okus in pecelj se odtrga lahko od veje, ako sad nekoliko zasušes. Pomni dobro, ako se pri večini sadja na kakem drevesu pretrga pecelj v sredini, ko ga otrešas, pusti, da še bolj dozori. Kaj je ležavna zrelost? Znano je, da jesensko in zimsko sadje ni takoj užitno, ko ga vzamemo z drevesa, to mora, kakor sem omenil že zgoraj, še nekoliko časa ležati, da postane ne samo užitno, pa še tudi bolj nežnega, finega okusa. Jesensko sadje to je ono, ki je užitno od meseca oktobra do srede meseca novembra — rabi 2-3 tedno do popolne ali ležavne zrelosti; zimsko sadje — to je ono, ki ga uživamo od srede novembra do majnika ali še dalje — rabi 6 tednov do pol leta, predno se povsem razvije.

Čim pozneje nastopi ležavna zrelost kakoga sadja, tem dalje mora ostati na drevesu, kakaj temu primerno doseže tak sad tudi pozneje svojo drevesno zrelost.

Pri zimskem sadju, ki ga mislimo porabiti za napravo sadjevca (jabolčnice ali hruškovie), pa ne škoduje toliko, ako ga otresemo pred drevesno zrelostjo, pač pa se maščuje to pri sadju, ki ga mislimo shraniti za trgovino ali za lastno zimsko uporabo. To je pri takozvanem namiznem sadju.

Nekatere vrste jabolk — zlasti rajnete ali kosmači, po domače ledernice — je treba zelo pozno vzeti z drevesa, sicer se pri ležanju njih koža zgubanjči, sad ovane in ima le na pol razvit okus.

Naj bo dovolj za danes! Ako najde kak sadjar v pričujočih mojih vrsticah kak migljaj za letošnje spravlanje sadja, dosegel sem s tem spisom popolnoma svoj namen. Sicer pa moram žalibog ome-

niti, da so sedanje vojne razmere in z njimi zveza na vsestranska tesnost živili vzrok, da so nekateri sloji pozabili docela na sedmo božjo zapoved; krađejo vse, do česar pridejo, in njihovi dolgi prsti tudi sadju ne prizanašajo. Kdor torej letos z vso pozornostjo ne čuva svojega sadja, pa čaka na popolno drevesno zrelost, ta bode imel konečno pač malo spravljati.

Ohranitev sadja brez sladkorja.

V vsakem gospodinjstvu se dajo pripraviti s priprostimi sredstvi in brez sladkorja stanovitni sadni izdelki, kakor s sušenjem, z izparivanjem, razgrevanjem (sterilizacijo) in neprodušnim zapiranjem. Ker primanjkuje sladkorja in ker je sadje zelo drago, naj se opuste vsi nezanesljivi načini konserviranja in pa tisti, pri katerih je treba veliko sladkorja, kakor n. pr. vino iz jagodičastega sadja, žele, s sladkorjem vkuhan malinovec, sirup, vkuhan sadje itd. Prednost je dati pa tistim konzervam, ki ne potrebujejo nič ali pa prav malo sladkorja, kakor je: suho sadje, sadna mezga ali marmelada. Pretežna večina sadja naj bi se tedaj na vsak način sušila in predelala v mezgo in marmelado.

Sladkor dodajamo sadnim konzervam predvsem zato, da jim izboljšamo okus; za konserviranje sladkor ni neobhodno potreben. Zato lahko osladimo sadne konzerve šele tik preden jih uživamo. To je posebno važno sedaj, ko tako manjka sladkorja; kajti malenkost, ki jo rabimo za vsakokratno posladkanje sadnih konzerv, si lahko v gospodinjstvu prihranimo. Priporočati pa moramo, da se sadna jed nekaj ur prej osladka, preden se prinese na mizo, da kislina pridejani sladkor pretvori (invertira), t. j.: izpremeni manj prebavni pesni sladkor v lahko prebavni sadni sladkor. Vsled tega postane jed bolj okusna, pa tudi veliko lažje prebavna. Ne zametujmo pri konserviranju prav ničesar, uporabimo tudi vse divje rastoče sadove (kakor borovnice, maline, murve, robidnice, brusnice, bezgove jagode, dr.) Za sadno mezgo ni treba uporabljati vedno samo po eno vrsto sadja, ampak mešamo lahko različno sadje, zlasti kislo s sladkim. Mešane mezge so jako priporočljive.

Vedeti moramo dalje, da se kot primes k sadni mezgi lahko s pridom uporablja korenje, buče in pa sladkorna pesa. Sladkemu sadju primešamo lahko eno tretjino, kislemu celo polovico teh pridelkov. S tem tudi štedimo s sladkorjem, ker ima korenje in sladkorna pesa obilo sladkorja. Vse te sadeže (korenje itd.) operemo, osušimo, sladkorno peso olupimo, zrežemo na kosce, samo za se skuhamo, da so mehki, potem jih prelačimo in tvarino zmešamo z razkuhanim sadjem in šele nato goste vkuhamo.

Nihče naj se v sedanjih razmerah ne boji konservirati sadne izdelke za domačo uporabo s kemičnimi ohranjujočimi snovmi. Na ta način lahko zanesljivo in hitro predelamo velike množine sadja brez sladkorja in brez vseh drugih pripomočkov, ki se sedaj težko dobe in so predragi.

Priporočljiva ohranjujoča snov je benzoekislilatron (Natrium benzoicum, Natrium benzoat). Ga vzamemo 1 gram na 1 kilogram sadne mezge (celo 1/2 grama bi zadostovalo. Opomba ur.). Ta množina

(1 gram na 1 kilogram sadnega izdelka) naj se pa natančno odtehta, ne pa približno odmeri, kar na oči.

Benzoekislilatron pridenemo še le potem, ko je izdelek že kuhan. Treba ga je v žlici tople vode raztopiti in dobro umešati. Kdor ima navado, da dené na vrh marmelade v špiritu, rumu ali salicilni kislini namočen papir, naj odslej v to svrhu uporablja raje benzoekislilatron (1 gram na liter vode).

Ako rabimo saharin namesto sladkorja, pazimo na sestavo, ker imamo saharin s 450-, 350- in s 110kratno sladkobo. Množino moremo takoj določiti po okusu. Dodajmo rajši premalo kakor preveč, ker posladimo izdelek lahko pozneje, prehude in neprijetne sladkobe pa mu ne moremo odvzeti. Tudi saharin dodajmo šele nazadnje, ko je izdelek kuhan, ali pa malo pred uporabo.

Najboljši način sadnega konserviranja je sušenje, ki zasluži veliko večje pozornosti, kakor dosejaj. Dobro posušeno in pravilno pripravljeno suho sadje daje ravnotako dobra jedila kakor sveže. Za sušenje v malem ni treba nobenih posebnih priprav, razen male sušilnice za štedilnik ali celo le nekaj les. Vsako mesnato sadje, ki je zrelo, se da sušiti. Preveč sočno in pa nezrelo sadje daje zategel in nekusen izdelek, ki ima tudi slabo vonjnost. Krastavo, piškavo, nagnito se da tudi uporabiti, če se primerno otrobi. Najbolje se suše jabolka, hruške in češnje.

Jabolka lupimo ali pa cele zrežemo v obročke, ali pa v krljce, peščiče odstranimo z nožem ali s strojem. Olupljene devamo v slano vodo (1/2 raztopina), kjer smejo ostati največ 20 minut. Obročki so suhi, ko se čutijo kakor usnje (se volni), ne trdi kakor kamen. Drobne hruške sušimo cele, debelejšje zrezane v 2-4 ali še več krljev. Peščiča ne izrezujemo, ker je mehko. Navadno jih tudi ne lupimo. Zveplanje sadja naj se v sedanjih časih opusti. Zlahkne hruške morajo biti za sušenje zrele, pa še čvrste (ne črne). Moštnice se morajo, preden jih denemo sušiti, umediti. Druge, ki se ne zmede (mačja glavica n. pr.), se morajo pariti. Potem so lepše in pa boljše ter se hitreje suše.

Češnje se denojo sušiti brez vse priprave (pecelje pač odstranimo). S početka jih denemo v nizko toplino (50 stopinj C), sicer počijo. Se le, ko so vele, ko ne dajo nič soka od sebe, ako jih več skupaj stisnemo v pesti, da jih iztisnejo. Za suhim sadjem je sadna mezga najbolj važna. Izdelati se da iz vsakega sadja, tudi iz raznih divjih gozdnih jagod itd. Izdelamo lahko vsako vrsto sadja za se ali pomešamo med seboj s prej imenovanimi sadeži (buče, pesa, korenje). V ta namen sadje preremo, snažno izrežemo gnilo, črvojedino in ga razrežemo. Jabolkam pridenemo malo vode, jagodičevje in koščičasto sadje kuhamo v lastnem soku. Potem vkuhava tako dolgo, da se primerno zgosti. Predolgo pa ni treba vkuhavati, ako nameravamo ohraniti izdelek s pomočjo sterilizacije, ali z ohranjujočimi snovmi. Tudi barva in aroma se bolje ohrani, če se predolgo ne kuha. Dovolj zgoščeno mezgo napolnimo v vroče steklenice in neprodušno zapremo in še steriliziramo pol ure pri 90 stopinjah C, ali pa dodamo na 1 kg mezge pol do 1 grama benzoekislislega natrona. Priporoča se napol izdelano mezgo sproti napravljati, ko posamezne vrste sadja zorijo. Mešamo lahko pozneje.

Sadne sokove brez sladkorja delamo iz jabolk, hrušk in grozdja. To sadje ima tako ubrano sestav-

padel smrti! Obsodba iz majorjevih ust je bila prav kratka:

„Jutri boš ustreljen vpricho celega bataljona!“

Obsojenec, še mladenič, krepko lepa rasti in tako milo pogledujočih oči, je po teh majorjevih besedah uprl pogled v tla, solza mu je ušla po licu in molčal je. Ni prosil milosti, ni se zagovarjal; samo njegove poteze na obrazu in mladeniško osolzelo oko nam je pričalo, da smatra obsodbo za kruto, krivično in se čuti nedolžnega!

Odpeljali so ga in ga navezali celo noč k drevesu. Še živali privoščimo mir, predno se usmrtil; človeka-vojaka se je trpinčilo pred smrtjo celo noč!

Ko so odvedli obsojenca iz naše kolibe, je meni zapovedal strogi major:

„Jutri bote imeli Vi nagovor pred usmrtnijo vpricho celega bataljona in obsojenca! Pokazali bote v besedi, kako nekaj ostudnega, pred Bogom in javnostjo prokletega sta prostovoljna predaja in izdajstvo v vojni.“

Nikoli se nisem protivil pri vojaki kakemu povelju, temu sem se pa le uprl. Po prsih sem udaril in odklonil odločno:

„Gospod major, tega pa ne! Rabelj nisem bil in ne bom! Vam bi ta služba bolj pristojala, in ne meni!“

Gospod se je srdil, da ga je kar potresavalo od jeze. Požiral je srd v toliko, da mu ni pripuščal struge besed. Ni me več silil k trinoški službi, kateri bi se moralo upirati vsako vsaj količkaj človeško čuteče srce.

Zjutraj smo vstali in vprašal sem majorja, če vstraja pri snošitnji obsodbi? Odgovoril mi je rezka za:

„Dal Te je moja zadeval!“

Vzel sem tilo in križ, da pripravim ubogega obsojenca na smrt. Dospelji k njemu, sem ga ukazal takoj odvezati. Za to odrešitev me je hvaležno in milo pogledal, da se čutim danes oni radši, nežne

nedolžni pogled. Tudi mene ni prosil, ni jadikoval, z nekako moško srčnostjo je opravil krščansko dolžnost. Zapazil sem, da je v noči privezan k drevesu stopil na ono stopnico v vojaškem življenju, ko je človeku ljubša smrt nego neznosno življenje v muki.

Med tem časom, ko sem pripravljval obsojenca na smrt, so obdelavali drugi častniki majorja, naj vendar prekličo to neznosno obsodbo. Če ga že hoče kaznovati na vsak način, naj ga izroči sodišču, katero ga bo sodilo. Ni ga ganilo prigovarjanje tovarišev. Ukazal je še enkrat:

„Ob 11 uri predpoldne se naj postavi več bataljon za franto, da bo očitvidno prisostoval usmrtniji! Ta smrtina kazen bodi zdravilo za ves polk!“

Ukazano storjeno!

Bataljon so razvrstili v polkrogu krog že izkopanega groba. Obsojenec je moral stopiti v grob in major je stopil tik svoje žrtve in to nagovoril vpricho bataljona, z nezabnimi besedami, ki pa niso za javnost. Mislim, da se razumemo, če zaupam, da je več kot trinoška krutost, postaviti žrtev živo in pri polni zavesti v črni grob; zmerjati in psovati ubogega obsojenca, če bi bil tudi največji lopov, pa se je še pred smrtjo spravil z Bogom, kot največjega podleža, kot izmeček iz človeške družbe, ki zasluži smrt v odprtem grobu.

Ni to živinska surovost?

Pri vseh teh izvanredno krutih predpripravah se je vedel pomilovanja vredni obsojenec uprav junško, da smo ga kar občudovali vsi. Se svojih oči si ni pustil zavezati. Upiral je svoj pogled v tega majorja, kakor bi klical nad njega v zadnjih trenutkih prokletstvo.

Strelji so pošli — žrtev se je zniknila v grob — zagreblji so ga —

Po končani strašni justifikaciji je pristopil k poveljniku major od bataljona, ga potrepal po rami in ga uslišnil preroko:

„Dobro si igral svoje nlogo! — Kaj poobnega se nisem doživel česlej! — A tovariš, ta prizor se

bo — hudo maščeval!“

Ta prerokba, ta napoved maščevalne roke iz tovariševih ust je majorja preganjala, ga mučila in privijala v noč in dan. Smrti nedolžnega branitelja domovine se je osvetila smrtno na majorju še istega leta. Vendar o tem bom povedal na drugem mestu.

Ta grd slučaj usmrtnive sem zabeležil za javnost radi tega, ker se je doigral na najbolj surov in krut način, kar sem jih doživel jaz. —

Privadili smo se s časom onim hribom, snegu in mrazu. Vojaštvo je izmetavalo po cele dneve sneg iz jarkov. Kar so ga izmetali ves dan, ga je nadomestila noč. Bolj kot radi izmetovanja snega je bilo moštvo nevoljno, ker ni moglo iztakniti nikjer krompirja, da bi si kratili čas s kuho. Opazoval sem nekoga prostaka, ki se je plazil že drugi dan pod žičnimi ovirami v grob pred vasjo. Videl sem, da tamkaj nekaj ruje, razbrskava ter razkaplje po snegu. Kopal je tako pridno, da je puhtel pot z njega v vidni megli. Prvi večer se je vrnil vzkope praznih rok. DrugEGA jutra sem ga zopet zasledoval, kako je brskal na vse kriplje. Tokrat se je vrnil popoldne s polno kapo krompirja. Zakuril si je v postojanki ogenj, ob dveh koncih je zapičil v tla dve leseni rogljaci in jih zvezal s palico povprek. Na ta poprečni drog je nataknil za ročaj svojo jedilno skodelico in jo natlačil s snegom. Med tem ko se je talil sneg na ognju, je lupil vojak krompir, kar je mogel najbolj hitro. Brezal je olupljene krompirje enega za drugim v skodelico.

Ko je bil ves krompir v posodi, je možak sedel prav tik k ognju in zasadił svoj pogled v kuhajoči se krompir. Niti potrepal ni z očmi, tako nepremičns je visel s pogledom na krompirju, kot bi bil zamaknjen v čeveto nebo. Krompir je že vrel nekaj časa; vojak ga je še gledal v dolgih, globokih, zaljubljenih pogledih. Kako žaljno je pač čakal ta siromak, da bo jedel kuhane brambore.

(Bodo prišli.)

Ijen sok, da ga ni treba več sladkati. Sadje zdrojimo, drozgo iztisnemo, precedimo, napolnimo v steklenice, zamašimo in steriliziramo pri 80 stopinjah C (ne višje!) kake pol ure in potem zamaške zakapamo, dokler so steklenice še vroče, s parafinom ali z mešanico lojevca in vodnega stekla. Pred sterilizacijo moramo zamaške prevezati z motvozom ali pritrđiti s primerno vzmetjo, da jih ne izpahne vodna para. Sadni sokovi iz malin, ribeza itd. niso užitni brez sladkorja, ker imajo preveč kisline in premalo lastnega sladkorja. Toda kljub temu jih lahko konserviramo brez sladkorja na ta način, da jih ali steriliziramo in neprodušno zapremo, ali pa jim dodamo po 1 gram benzoë-kislega natrona na vsak liter. A sladkor dodamo šele takrat, ko jih uživamo. Ostanke pri izdelavi sadnih sokov predelamo v sadno mezgo.

Za mezgo brez sladkorja so najprimernejša jabolka, hruške, češplje in slive. Cimbold zrela je sadje, tem boljši in trpežnejši bo izdelek. V sedanjih razmerah mezgo navadno ne bomo tlačili skozi sito, ker je to delo kolikor toliko zamudno; pa tudi v izgube gre vsled tega veliko blaga. Zato bomo pa sadje tem bolj pazljivo pripravili ter že prej odstranili, kar je popolnoma neužitno (peelje, muhe, koščice in pri jabolkih tudi še peščice). Kdor pa vendar le loče sadje pretlačiti, naj vzame redko sito iz medene ali pocinjene žice. Pri vkuhavanju mezge moramo posebno svariiti pred uporabo pocinkane posode in orodja. Sadna kislina obje cink in vsled tega dobi izdelek tako zopern okus, da je neužitno, poleg tega je pa še zdravju škodljiv. Brzoparilniki niso za to rabo. Ker nimamo bakrenih kotlov, bomo uporabljali železno ali emajlirano ali pocinjeno (ne pocinkano!) posodo.

Ako sadno mezgo vkuhamo tako gosto, da se že težko meša in jo vroče napolnimo v lonce, deže, keblje, sodčke itd., se ohrani na leta tudi brez vsake ohranilne snovi. Dobro je tudi, ako posode, napolnjene z mezgo, postavimo v vročo peč, da se naredi na površju trda skorja. Nazadnje zavežemo posode s pergamentnim papirjem ali zanesljivo pokrijemo z lesnimi pokrovi ter shranimo v hladnem, pa suhem prostoru.

Naše žrtve za domovino.

Ravnokar je došla žalostna vest, da je padel na soški fronti praporščak Anđi Majer, sin odvetnika dr. Majerja v Šoštanju. Mladi, nadebudni junak je bil radi svojega vedenja povsod priljubljen. Starši so s ponosom gledali na zalega, marljivega in nad vse nežnega sinka, ki je bil njih veselje. Ni ga več med nami! Vsi smo ga radi njegove skromnosti posebno ljubili. Jeden izmed najboljših slovenskega naraščaja je zopet žrtvoval svoje življenje za svobodo in prostost svoje slovenske domovine, katero je mladi junak tako ljubil. Kje so Tvoji upi in Tvoje nade, ki si jih gojil v nežnih prsah! Mladenič, ki si mislil, da Ti je odprt ves svet, si se zgrudil v domačo zemljo, za katero si prelivl kri v boju z verolomnim Lahom. Iz te junaške krvi naj prikljje boljša bodočnost celega slovanskega juga. Ljubi Bog pa naj tolaži hudo prizadete starše, katerim izražamo globoko sožalje!

Iz Slovenjgradca se nam piše: Vržiškega Naceta Hovnik ni več. Podlegel je ranam, ki jih je dobil v zadnjih bojih na soški fronti. Rojen je bil leta 1898 na Selah pri Slovenjgradcu. Ko so lani klicali na nabor 18letne mladence, je bil potrjen tudi on. Meseca novembra je odšel skupno z bratom Janezom, kateri je dobil na italijanskem bojišču drobec granate v roko, in s svojim prijateljem in sošolem Vodovskim Pavelnom na južno bojišče, koder se je že bojeval brat Mihael. Na laškem bojišču je bil Ignac blizu svojih dveh bratov Janeza in Mihaela. Dne 23. maja je bil ranjen v hrbet in v glavo. Odnegli so ga v bolnišnico, kjer je po dvanajstem trpljenju izdihnil dušo v cvetu svojih let. Položili so ga k večnemu počitku v tujo zemljo.

Od sovražne granate v glavo zadet, je dal svoje mlado življenje za domovino in cesarja na Sv. gori dne 17. julija t. l. 20letni Jožef Verčkovnik, posestnikov sin iz Podgorja pri Slovenjgradcu. Pokopan je bil dne 18. julija na vojaškem pokopališču v Ravnici. Za njim žalujejo dobri starši, brat in sestra.

Dobivamo žalostno poročilo, da je od sovražne granate zadet padel Martin Solomun iz župnije Sv. Lovrenc v Slovenskih goricah. Bil je v najlepšem cvetu svoje mladosti, star še le 20 let. Zadet je bil v glavo in je pokopan na italijanski zemlji dne 17. julija 1916. Zapustil je nad vse žalujočo mater in babico.

Število žrtev za domovino se tudi med našimi rojaki veča. Zlasti kruto je prizadeta Pušnikova obitelj na Dobrni. Dne 28. maja 1915 je pri Horodenci padel starejši sin France, star 19 let, dne 11. julija 1916 pa mlajši sin Jožef na gori Monte Rasto, star še le 18 let. Bila sta to dva veseskozi izgledna mladenci, tiha in mirna, poleg tega pa izredno delavna v vseh narodnih organizacijah. Starejši sin, France, je bil poprej zastavonoša in se kot tak udeležil vseh prireditvev blizu in daleč. Njun mlajši brat Stefan se sedaj bojuje na laški meji. Naj bode mladima junakoma počitek pod tujo zemljo lahek!

Italijansko bojišče.

V 11. soški bitki je nastopil dne 8. septembra — odmor. Ali pomeni ta odmor konec sedanje 11. ofenzive, še danes ne moremo reči. Gotovo pa je, da se vrši sedaj krvava bitka edino le še za goro Sv. Gabrijele, dočim orožje na drugih odsekih primorske fronte večinoma počiva. Laška ofenziva se je pričela dne 19. avgusta in je torej trajala na 70 km dolgi črti od Avč do morja neprestano celih 21 dni. In kaj je Lah dosegel? Na jugu je zavzel edino vas Selo, na severu pa je na Bajnski planoti na 15 km dolgem odseku prodrl samo za 2 do 7 km naprej. V središču je padla Sv. Gora, a Sv. Gabrijele je še v naših rokah. Sovražnik ima ogromne žrtve. Od njegovih 50 divizij (približno 1 milijon mož) je po nepristranskih računih izgubil nad 230.000 mož mrtvih in ranjenih. Vjeli smo jih pa nad 22.000 mož. Italijani so torej v 11. ofenzivi izgubili več mož kot jih šteje slavna Boroëvičeva obrambna armada. Lah je sicer porušil nekaj hiš in zidov v Trstu, a zavzeti ga kljub veliki sili le ni mogel. Nesmrtna slava gre slavnemu hrvaškemu junaku Boroëviču in našim slovenskim braniteljem, ki so odbili ogromne laške navale!

Borba za goro Sv. Gabrijele

Borba za goro Sv. Gabrijele, ki že traja celih 17 dni, se še vedno nadaljuje. Ne vrši se tukaj boj za posamezno hribovje, katerega izguba bi bila za nas brezpomembna in katerega pridobitev bi nudila sovražniku le neznatnih pridobitev, marveč boj gre za čast orožja. V tej borbi držijo avstrijski vojaki, predvsem naši slovenski junaki, te postojanke proti silni premoči. Na zahodu, na severu in severovzhodu sega hrib v sovražno črto, v polkrogu ga drži Italijan, na nekaterih mestih je bil splezal že čez pobojča, ali vrh je ostal trdno v oblasti avstrijskih čet, kljub temu, da je sovražnik napravil v 17 dneh 50 navalov na goro Sv. Gabrijele. Italijan je poslal v boj same izbrane in izborna izvežbane čete, toda zaman. Čast orožja je ostala na strani hrabrih branilcev, dasi se sovražni naval ponavljajo dan za dnevom z vedno večjo ljutostjo. Borba za goro Sv. Gabrijele je dosedaj stala Italijane do 50.000 mož.

Italijani v 11. ofenzivi pridobili 5 km.

Nizozemski list „Dag“ piše: Italijani ne morejo odločilno zmagati. Ob Soči so tudi v 11. ofenzivi naleteli na tako odločen odpor, da so kljub ogromnim žrtvam njihove pridobitve naravnost malenkostne — kajti pridobili so na ozemlju celih 5 km.

Vas Selo — edina italijanska pridobitev.

V 11. ofenzivi se je Italijanom posrečilo zavzeti na kraški gorski planoti vas Selo, ki se je nahajala na najprednejšem delu naše bojne črte. Zavzeteje te vasi je edina važnejša italijanska pridobitev v tej ofenzivi na kraški gorski planoti, kajti ozemlje, katero smo izgubili na južnem krilu te fronte, smo v protisunkih sovražniku zopet iztrgali.

Italijani izgubili četr milijona mož

Iz vojno-tiskovnega urada se poroča: Italijani so nastavili v 11. ofenzivi 48 divizij na 50 km široki fronti. V svetovni zgodovini ni primere, da bi se bile kedaj na tako kratki fronti borile tako ogromne množine čet. Italijanske izgube v tej ofenzivi znašajo: 22.000 vjetih, padlih in ranjenih pa 230.000 mož, torej celokupna izguba ¼ milijona mož.

Slovenski fantje prostovoljnega strelskega polka št. IV.

(Izvirno poročilo s primorske fronte.) Bitka za bitko se vrsti, ena ljutejša od druge. V osmi, deveti in deseti soški bitki se je očitno izkazal tudi IV. strelski bataljon iz Maribora, ki se je boril vsakokrat na skrajnem levem krilu ob Adriji. Poje, ki smo jih imeli, vam popišem mogoče pozneje enkrat; za danes vam povem samo, da smo končno po vseh ljutih sovražnih napadih, ki smo jih z božjo pomočjo srečno odbili, po vseh trudih in naporih le vendar enkrat prišli v zaronito, kjer smo vsaj za silo varni. Naš neumorno delavni, čez vse skrbni č. g. vojni kurat Bogovič je talo začel s predpripravi za vojaški dom. Po njegovem prizadevanju se je isti otvoril že dne 17. avgusta na Nj. Vel. cesarjev rojstni dan. Edino vojak na fronti zamore prav ceni vrednost vojaškega doma, saj isti mu je zavetišče, kraj oddiha za dušo in telo, kratko: vojaški dom je vojak v tujini kos domačije. Vsaki dan nam pride naglo kot trenutek, toda tudi od tega samo nekaj. Pride nedelja, že solnce sije nekam praznično. Točno ob 8. uri zjutraj se zberejo pododdelki k vojni službi božji. Zato nam prav dobro služi zapušče-

na a snažna cerkveca. Krščanski vojak-mladenič, ki je že od doma vaju službi božji, pač ne more biti Bogu zadosti hvaležen za milost, ki je mnog zafron-tovec ne zna ceniti. Imamo pa tudi popoldansko službo božjo, večernice. Oh, lep nedeljski popoldan, si lep, kadar bojišče miruje, še lepši ob spominu na nekdanje solnčne dni! — Na vrtu vojaškega doma že svira bataljonska godba. Sledijo predavanja. Sledijo kar po vrsti: gledališke predstave ali igre, petje, telovadba, kegljanje, tombola, prosta zabava in mnogo več. Tudi knjižnica nam je vedno na razpolago. — Nastopi krasna noč, mesec sveti, vse je nekam tajinstveno praznično; sem iz vrta odmeva ona „Lepa naša domovina“, tam na oni kraj planina, tam je hišica, kjer je tekala nekdanj z mano moja zibelka; srečni spomini zbujeni po lepi pesmi, fantje pojejo dalje, vse one ponovijo, ki so jih nekdanj pevali na vasi. Končno pa še dodajo ono slabo tolažljivo: „Čez kratkih sedem let, se bova vidla spet.“ — Minil je lep večer cesarjevega rojstnega dne in že naslednje dni pretresa topovski grom kraške temelje liki mogočen „živijo cesar Karel in njegova hiša!“ Kras pa stoji še vedno na istem mestu. — Slovenski prostovoljni strelci IV. polka iz Podravja, Savinjske doline in Posavja pošiljajo vsem ljubim domačim pristrčne pozdrave. Za cesarja in domovino vse!

Bombe na Benetke.

Naši zrakoplovci so v noči od 6. na 7. septembra metali z dobrim uspehom bombe na trdnjavske naprave v Benetkah kot odgovor na opetovane italijanske zračne napade na odprto mesto Trst. Opaziti je bilo več požarov in razstrelb. Vsa naša letala so se vrnila nepoškodovana.

Na drugih bojiščih.

Na avstrijski ruski in rumunski fronti nič posebno važnega. Severno pri Rigi prodirajo Hindenburgove čete od Rige dalje proti vzhodu. Napadalna fronta se je razširila tudi proti jugu in jugovzhodu. General Kornilov hiti poraženi ruski 12. armadi na pomoč. — Nekatero neuradne vesti pravijo, da je bil vodja sedanje ruske vlade, Kerenskij, zavrtno umorjen. Potrjena še ta vest ni.

Na francoskem bojišču izvanredno hudi artilerijski boji ter novi hudi infanterijski boji. V teh bojih se je posrečilo Francozom pri kraju Orva poriniti Nemce za nekaj kilometrov nazaj. — Francosko ministrstvo Ribot je odstopilo. Kot vzrok se navajajo razna nesoglasja zaradi miru. Novo ministrstvo še ni sestavljeno.

Na macedonskem in sosednjem albanskem bojišču zelo živahno gibanje. Premikanje čet se vrši med jezeroma Ohrida in Prespa ter živahni spopadi med Francozi in našimi četami na tem ozemlju. Ob Bojuzi v Albaniji smo se nekoliko umaknuli pred sovražnimi napadi. Italijanske vojne ladje so obstreljevale albansko morskobal severno od izliva reke Bojuze.

Na turških bojiščih se po poročilu pariških listov pripravljajo Angleži na velikopotezno ofenzivo na egiptovskem bojišču v smeri proti južni Palestini. Na kavkaškem bojišču živahni spopadi med Turki in Rusi ob severnoturško-perzijski meji.

Razne politične vesti.

Avstrijska državna zbornica je sklicana na dne 25. septembra. Na dnevnem redu je med drugim tudi zakonski načrt glede spremembe porotnih seznamov, sprememba zakona o bolniškem zavarovanju ter nekatere spremembe obrtnega reda.

Zadnji pondeljek se je vršilo v Gradcu zborovanje nemških nacionalcev, na katerem so stavili sledeče zahteve: 1. Nemščina mora postati v Avstriji državni jezik. 2. Nemštvo na južnem Štajerskem, Koroškem, Kranjskem in Primorskem se mora ohraniti in varovati, ker ono edino tvor temelje države. 3. Nemštvo mora ostati prosta pot do Adrije. 4. Nemški poslanci naj z poostrenim nezaupanjem nadzorujejo vse korake sedanjega ministrstva in končno še zahtevajo, da se vlada ozira na narodne želje in zahteve Nemcev v južni Avstriji. — Hvala Bogu, da se danes na nemške želje in zahteve nihče več ne ozira.

Madžari postajajo vedno bolj oholi in drzni. Silno so rohneli nad obiskom poslanca dr. Korošca v Zagrebu in Sarajevu, ker jim nič prav ne diši, da bi prišli Slovenci, Hrvati in Srbi skupaj. Madžari in Nemci bi nas Slovane kar najraje ugonobili ali tako ali tako. A kaj šmenta, ko pa postajamo vedno močnejši. Na Ogrskem hočejo Madžari ohraniti, kakor je izjavil minister Földes, svojo premoč na umeten način. Volilno preosno hočejo izvesti tako, da madžarski narod ne bo oškodovan. Nadalje zahtevajo, da se izpolnijo v veliki meri madžarske želje glede samostojne ogrske armade. Zahtevajo tudi, da se nagodba med Avstrijo in Ogrsko sklene le za kratko dobo in ne več za 20 let. Vidi se, da Ogromni prav nič za Avstrijo.

Med Poljaki se opaža vedno večja nevolja proti Nemčiji, katera potiska Poljake v Prusiji, posebno pa v zasedeni Poljski, vedno bolj ob steno.

Nevolja in nezadovoljnost se je razširila tudi med avstrijske Poljake. V Poljskem klubu, ki je zboroval pred tednom v Krakovu, je prišlo, kakor smo že poročali, do velikega spora, ki se še vedno ni poleglo. Odstopil je celo klubov načelnik dr. Lazarski. Za novega načelnika bo baje izvoljen socialni demokrat Daszynski. Večina Poljskega kluba je proti vladi, ker ista še vedno ustreza Nemcem bolj nego Slovanom. Poljaki postajajo vedno bolj narodni in naklonjeni narodnim zahtevam drugih Slovanov, kar smo že desetletja močno pogrešali.

Redenske novice.

Duhovniška vest. Prestavljen je č. g. Iv. Hanžič, kaplan v Škalah, v Kapelo pri Radencih.

V kn.-šk. dijaško semenišče v Mariboru so bili na novo sprejeti: V II. razred: Franc Horvat od Sv. Bolfenka v Slov. gor., Alfonz Kopriva iz Sp. Polskave, Jožef Krošelj iz Kapel, Franc Lasbacher od Sv. Petra pri Radgoni, Matija Munda od Sv. Tomaža pri Ormožu, Alojzij Mulec iz Hoč, Bogomir Pušnjak od Sv. Lovrenca pri Mariboru, Jožef Suhač od Sv. Jurija ob Ščavnici. V VII. razred: F. Šega iz Slov. Bistrice.

Slovenska deca v slovenske šole! Slovenske očete in matere opozarjamo na njihovo sveto narodno dolžnost, da vzgajajo otroke v pravem slovenskem duhu ter jih ne odtujujejo sebi in lastnemu narodu. Zato slovensko deca samo v slovenske šole! Na njih se uči itak nemščine toliko, kolikor je treba. Zanašamo se na slovenske žene, da bodo storile svojo narodno dolžnost, in na slovenska dekleta, ki bodo pazila, da noben slovenski otrok ne zaide v tujo šolo!

Začetek šolskega leta na mariborski gimnaziji. 1. Sprejemni izpiti za I. razred bodo dne 15. septembra od 10. ure dalje; vpisati za nje se je treba, pisмено ali osebno, do 14. septembra. Učenci, ki so bili dne 2. julija sprejeti, se oglasijo dne 18. sept. 2. Dodatni izpiti bodo dne 16., ponavljalni dne 17. t. m. od 8. ure dalje. 3. Sprejem dosežanih učencev bo dne 17. septembra od 4. ure dalje. 4. Novovstopajoči dijaki drugih gimnazij se javijo pri ravnateljstvu dne 17. septembra ob 10. uri. 5. Dne 18. septembra se šolsko leto otvori s slovesno službo božjo. Vse te naredbe veljajo le do preklica. — Opomba: Podrobni podatki so na črni deski v sedanjem šolskem posloju (Elisabethstraße 16) razvidni.

Zavod č. šolskih sester v Celju. Vpisovanje na šoli č. šolskih sester v Celju se bo vršilo v dneh 14., 15. in 16. septembra.

Vpisovanje učencev na mariborski državni realki za I. razred se vrši dne 17. septembra od 8. do 10. ure predpoldne, za ostale razrede in sicer za lastne učence dne 17. septembra od 11. do 12. ure predpoldne, za tuje učence pa dne 16. septembra od 8. do 10. ure predpoldne.

Vpisovanje učenk na mariborskem deželni ženskem učiteljskišči za I. letnik se vrši dne 15. septembra od 8. do 9. ure predpoldne, za ostale letnike pa dne 17. septembra od 9. do 12. ure do poldne.

Otroci so prijovali domov, ker so jih zaslepili eni starši dali v čelo nemško šolo. Tam revčki niso niti ene besede umeli. Zraven pa je bila lepa slovenska šola, kjer bi se lahko naučili obeh jezikov. A starši so bolj verjeli sladkim besedam in kruto potisnili otroke v pomemčevalnice.

Smrt odličnega narodnjaka. Dne 6. septembra t. l. je umrl na le smrti, zadet od srčne kapi, veleugledni posestnik Franc Lipovšek v Medlogu pri Celju v 82. letu svoje starosti. Rajni je bil vedno v prvi vrsti med boritelji za slovenski značaj celjske okolice. V tem boju ga ni uklonila nikaka žrtev. Ni se ustrašil nikake zapreke, nikake zamere, odločno in dosledno je bilo povsod njegovo delo. Zato so ga povsod čislali in mu poverili razne javne službe. Bil je občinski odbornik celjske okolice nad 40 let, dolgoletni ud krajnega šolskega sveta, od ustanovitve do svoje smrti ud Katoliškega podpornega društva za zdrževanje slovenske dekliške šole šolskih sester, soustanovitelj in odbornik Ljudske posojilnice v Celju ter član skoro vseh katoliških in narodnih društev in naročnik „Slov. Gospodarja“ od ustanovitve. Njegova domačija je bila odlična katoliška hiša, in znana po svoji gostoljubnosti. Svoje otroke je vzgojil v odločno katoliškem duhu. Dve hčerki sta postali šolski sestri-učiteljici, že umrla šolska sestra Ksaverija ter šolska sestra Pankracija v Mariboru. Tretja hči, gospa Pišek, posestnica na Čretu, pa mu je vzgojila dobra vnuka in vnukinjo, ki so ga pridno podpirali zadnja leta pri gospodarstvu. Kot vrl sin sv. Cerkve je bil tudi do smrti cerkveni ključar cerkve sv. Maksimilijana. Pred svojo naglo smrtjo ni mogel sprejeti sv. zakramentov, pa Bog mu je naklonil milost, da jih je sprejel še zadnjo nedeljo svojega življenja v cerkvi. Kako je bil ranjki priljubljen in spoštovan, je pokazal njegov pogreb, katerega je vodil mil. g. opat ob asistenci 10 duhovnikov. Udeležili

lo se ga je zastopstvo okoliške občine z g. županom na čelu, zastopniki vseh korporacij in društev, katerih član je bil ranjki, č. šolske sestre in usmiljene sestre ter nebroj domačega občinstva. Blagemu ranjkemu svetila večna luč, žalujočim zaostalim pa naše odkritosrčno sožalje!

Častni občani. Občinski odbor Sv. Križ pri Mariboru je v svoji zadnji seji soglasno sklenil, da imenuje gg. dr. Antona Korošca, dr. Karla Verstovška, dr. Jožefa Hohnjeca ter dr. Antona Jerovskega radi njihovega vstrajnega delovanja na polju mladinskih organizacij, zlasti še kot odločne zagovornike teženj slovenskega naroda, svojim častnim občanom.

Častno občanstvo. Občina Gornja Polskava je podelila g. nadučitelju Josipu Sabati ob priliki 40-letnice njegovega službovanja za njegovo požrtvovalno 28letno delovanje na Gornji Polskavi častno občanstvo.

Zavod č. šolskih sester. Č. šolske sestre v Mariboru so si izvolile za mater prednico zopet č. s. Lidvino Purgaj.

Konec trpljenja. Poroča se nam s Koroškega, da sta se č. gg. župnik Meško in župnik Ražun vrnila po tolikem preganjanju na svoji župniji. Narodnima mučenikoma naše simpatije in iskreno željo: Navdušeno za naše ideale naprej!

Odlikovani nadučitelji. Nadučitelji Sim. Cvahete pri Mali Nedelji, Franc Lorber v Braslovčah in Ernest Slane v Petrovčah so vsled svojih zaslug za šolstvo imenovani za šolske ravnatelje.

C. in kr. avditor sodeluje tudi pri mariborski cenzuri. Ali je potreben ali ne, ali je res vojaško in posebno svetovno bolj izobražen kakor naše državno pravdnštvo, sodbo o tem prepuščamo drugim. Ampak večkrat čutimo njegovo roko tamkaj, kjer bi je ne trebalo. Ko je rajna „Soldatenzeitung“ nesramno hujskala proti Slovincem, je držal svojo roko nad njo, da se je nismo smeli niti dotakniti. Sedaj smo jo zopet čutili. V „Slov. Gospodarju“ smo prinesli primeru med našim cesarjem in nemškim, kako delata za mir. Primera je seveda izpadla na korist in v dobro našemu avstrijskemu cesarju — in prišel je c. i. kr. avditor ter rekel, da se take primerne ne smejo delati. Na mestu primere so naši čitatelji videli veliko belo liso. Zadevo smo izročili državnim poslancom, da branijo pred avditorjem pravilno dinastično pisavo.

Taki so za nadaljevanje vojske! Iz Ptujja se nam piše: „Stajerčev“ urednik Linhart, se hujuje, zakaj se dr. Korošec po Hrvatskem in po Bosni trudi za svobodo našega do sedaj tako tlačenege naroda ter mu nasvetuje, da bi šel kot vojni kurat na bojišče. Ta pa je res lepa, da Linhart goni druge na bojišče, sam pa doma za pečjo sedi. V Mariboru se vam menda ni znano, da je Linhart oproščen od vojaščine, ker pomaga mestnemu svetu pridobivati živča iz ptujске okolice. Vse odredbe, zaradi katerih so naši kmetje na Ptujskem polju tako nevoljni, izvirajo iz Linhartove glave in srca. Zato je oproščen! Njegov list je za brezobzirno nadaljevanje vojske. Seveda, saj je njegov urednik Linhart — oproščen!

Kako je na Ogrskem. Znano je, da je bil grof Tjsza zelo odločilen za izbruh svetovne vojske in da je še sedaj navdušen za brezobzirno nadaljevanje vojske v smislu nemškega cesarja Viljema. Kako pa Ogrji skrbijo, da bi lahko zdržali v vojski, je druga stvar. Na Ogrskem je določeno na mesec žita 15 kg na glavo, na konja 5 mc ovsna na leto, na konja, ki težko dela, 7 mc, za žrebe 2 mc, za krmljenje svinj je dovoljeno 5 mc ječmena na svinjo, za prase 2 mc. Uporaba koroze še je neomejeno dovoljena. Na Ogrskem je torej lahko zdržati. Pri nas je drugače. V Bosni je najhuje. Tam n. pr. se daje samo 2 kg žita na družino za celi mesec! Najhuje je v zasedenih krajih. V sandšaku Plevlje je umrlo prošle gospodarske godine 1600 ljudi od glada. Ogrski grofje so lahko za nadaljevanje vojske.

Za vojake. Katoliško bralno društvo pri Sv. Juriju ob južni žel. je poslalo za vojake 38 raznih knjig. Knjige pošiljamo samo na naslove brez vojnih pošt, ker nam sicer pride pošiljatev predraga. Vojakom, ki so prosili za mariborske časnike, smo vsem ustregli. Če časnikov niso dobili, naj reklamirajo. Za časnike se je nabralo 318 K 50 v. Ker se oglasajo vedno novi naročniki za časnike, zato na novo prosimo za darove v ta namen. Č. g. župnik Fr. Ogrizek v Dramljah je poslal iz lastnega nagiba 30 K za „Nedeljske evangelije z razlago in molitvenikom“, ki se naj pošljejo vojakom. Kdor jih torej hoče imeti, naj se oglasi na spodnji naslov, da jih dobi brezplačno, dokler se ne porabi teh 30 K. Vojak M. (T.-R. 87; 8. stot., 4. v. v. p. št. 304) piše o teh evangelijih podpisano: „Ravno sedaj, ko zopet vihrajo ti grozni boji, sem sprejel Vaš cenjeni molitvenik, katerega mi je poslala sestra. Izrekam Vam prisrčno zahvalo za njega, ker sedaj mi je v veliko tolažbo. Spominjajte se nas kaj v molitvi. Pozdrave z bojiščem!“ — Dr. M. Slavič v Mariboru.

Za avstr. Rdeči križ se je nabralo pri poroki g. Ivana Zidarič z gđc. Terezijo Kerenčič v Središču 31 K 20 v.

Griža. Iz Maribora in Celja se nam poroča, da se je začela griža hudo razširjati. Tudi od dru-

god izvemo, da je zahtevala že mnogo žrtev. Pazite na hrano in snago!

Toča. V nedeljo, dne 9. septembra, popoldne, je toča močno oklestila vinograde v župnijah St. Ilj v Slov. gor., Svečina, Spielfeld, Ernovž in Lipnica. Na nekaterih krajih je vino kar teklo po vinogradu. Več dni je dišalo po sladkem vinskem moštu. Škoda je ogromna. Najbolje je, poškodovano grozdje potrgati in sprešati, sicer se posuši. Tudi ajda je potlačena k tlom. Škoda tudi za krasno letošnje sadje, ki je močno stolčeno.

Podnevna brzovlaka med Mariborom in Dunajem zopet vozita in sicer od dne 10. septembra naprej.

Gospodarske novice.

Namesto orožnikov — izvedenci. Doslej so odločali o podporah za svoje vpoklicanih vojakov edino pravzaprav orožniki. Kakor so oni poročali na tozadevno vprašanje podporni komisiji, tako je večinoma odločila komisija. Proti tej proceduri navadno ni pomagala nobena pritožba, čeprav se je s tem marsikateri skrbni in ubogi ženi zgodila velika krivica. Izvedeli smo, da odslej podpore komisije ne bodo vpraševale za zvedeniško mnenje o upravičenosti preživninskega prispevka orožnikov, ampak ugledne može, ki prav dobro poznajo razmere v svojem kraju in potrebe ljudi. To je vsekakor zelo umestna in pametna uredba, ki pa prihaja žalibog precej pozno.

Jajca in sladkor v ptujskem okraju. Glede zveze med oddajo jajc in dobavo sladkorja se je v ptujskem okraju odredilo, kakor izvemo uradno: Vsaka popisana stranka mora brezpogojno dobiti popolno množino sladkorja, ako se z veljavnimi sladkornimi kartami zglaši. Le glede vrstitev se odredi, da dobijo sladkor najprej le one stranke, ki bodo ob enem prodajalnicam kot prevzemnim mestom za jajca oddale sedajni produkciji in gospodarskemu položaju stranke primerno množino jajc (za 1 karto 1—3 komade). V teku te dobe je vendar osebam, ki glasom doprinešenega občinskouradnega potrdila ne spadajo k producentom jajc, ravnotako oddajati sladkor. Tudi viničarjem, železničarjem in nameščencem ter želarjem brez posestva se mora takoj izročiti sladkor. Prevzemna cena za jajca znaša od 1. septembra 28 vinarjev za 1 komad. Ta cena se plača samo le za sveža jajca in prodajalnica mora vsikdar v lastno korist pokvarjena jajca zavrniti, ker za to se ji ne povrne nobena škoda. — Postopanje ptujskega glavarstva glede jajc je sicer nepostavno, toda dokler se ne odpravi, naj si stranke, ki nimajo jajc za oddajo, dajo od občine potrditi, da ne spadajo med producente jajc.

Uravnava prometa s kavino mešanico v ptujskem okraju. Uradno se je odredilo: Z veljavno dobo od 5. avgusta do 30. septembra t. l. veljavne kavine karte, glaseče se na ¼ kg kavine mešanice, bodo deloma odjemale uradne prodajalnice, katerim se je obenem odkazala kavina mešanica. Ker bo sedanji odkaz za politični okraj Ptuj komaj pokril eno tretjino vse potrebe, tedaj se bodo prodajalnice pri oddaji kavine mešanice morale ravnati po sledečem: 1. Kavina mešanica se sme oddajati le proti kavinim izkaznicam, za jednotni zavitek po ¼ kg se odvzame po ena kavina izkaznica. 2. Pred vsem je zadovoljiti le polovično število kavinih kart onih prodajalnic pridljenih gospodarstev, ki ob enem dobivajo moko. Za otroke pod 4. letom se ne smejo dobivati nobene kavine karte. Pri neravnem številu kavinih kart je pri zahtevi do ene polovice kilograma izročiti nastopni višji znesek, pri zahtevi nad polovico kilograma kavine mešanice pa nižji znesek, ker se kavina karta in tudi zavitek kave ne more deliti na eno osminko kg. Primer: Gospodarstvo, ki ima pravico do 9 krušnih kart, od teh 2 otroka pod 4. letom, ima pravico do sedem kavinih kart. Popolna zahteva kave bi znašala 7 četrtink kg, ker pa se ima izročiti le polovico tega zneska, bi to znašalo ¼ krat 1 osminko kg. Ta izračunjeni znesek znaša več nego ¼ kg, tedaj se ima izročiti ¼ kg in za to se naj odvzamejo 3 kavine karte. Da se z ostalimi kartami ne bode več zahtevalo, tedaj je to izročitev v seznamku odjemalcev zaznamovati. 3. Oni odjemalci z dobavno pravico do moke imajo prednost pri dobavi kavine mešanice in ti morajo isto najpozneje do 15. vsakega meseca pri svojih prodajalnicah zahtevati. Ko bodo odjemalci, ki imajo pravico dobivati moko, dobili kavino mešanico, torej najpozneje po 15. septembru, potem smejo prodajalci oddajati ostanek vsem ostalim opravičenim odjemalcem in sicer dobi gospodarstvo ¼, ali ako ostanek zadostuje, ½ zahtevane množine. 5. Cena za ¼ kg zavoja kavine mešanice znaša za prodajalca na drobno 1 K in se ne sme prekoračiti. 6. Prodajalnice morajo ta ukaz v svojih prodajalnicah obče vidno pribiti. 7. Uradne prodajalnice, ki se ne bodo ravnale po teh določbah, se bodo strogo kaznovale. Občinska predstojništva morajo ta odlok javno razglasiti.

Rekvizicija živine v ptujskem okraju. Rekvizicija živine po okraju gre svojo pot. Nekaj oddajo ljudje še prostovoljno, ker jo čez zimo tako ne bodo mogli prerediti. Če pa tuintam kak posestnik lepega živinčeta le noče oddati, pošlje okrajno glavarstvo orožnika in živinče gre iz hleva s silo, če ne z lepa. Seveda tako se dela samo s kmetiskimi posestniki! Ptujsko okrajno glavarstvo ima orožnike samo za

kmeta. Izvedeli smo, da bi grajšček Pongrac z Vurberga tudi moral oddati par volov, ker ima pet parov in jih toliko ne rabi in tudi krme ne bo imel da bi jih preredit čez zimo. Toda ni jih hotel oddati. In ne le, da okrajno glavarstvo ni poslalo orožnika k njemu, marveč okrajni živinozdravnik je še zagovarjal grajščaka, da zdaj volov še ne bo oddal. Tako se dela pri nas. Kmeta se stiska, od njega se zahteva zrno, živina, jajca, grajščaka in mestjana pa se varuje! Mi javno pozivljamo gospoda okrajnega glavarja, da napravi tukaj red! Pravica na vse strani! Naše gospe poslanke pa prosimo, da na znanijo to na merodajnem mestu!

Klanje svinj brezpogojno dovoljeno. Na mnogih krajih je razširjena govornica, da se od 1. sept. naprej svinj ne sme doma klati brez uradnega dovoljenja. To je popolnoma neresnična vest. Svinje za domačo potrebo se sme prejkoslej doma prosto zaklati, ne da bi bilo trebalo komu kaj naznaniti. Če se bo kaj spremenilo, bomo poročali.

Krompirja, ki se je pridelal v vrtilih, ni treba oddati, tako se naznanja uradno. Mislimo, da je to uradno poročilo pač popolnoma nepotrebno, ker krompirja iz vrtoč pač ne bo več mogoče od nikogar zahtevati, ker ga je že davno zasegel človeški želodec.

Mletje žita. Urad za ljudsko prehrano je določil, da se mora iz pšenice odslej izmleti 82 odstotkov moke (dosedaj 90 odstotkov), iz rži pa 85% moke (dosedaj 90%), ostalo pa otrobi. Moka bo torej odslej nekoliko boljša.

Sladkor za petijot. Slišimo, da nemški vinotrožci in vinogradniki pridno vlagajo prošnje za določbo sladkorja za napravo petijota. Čudimo se, da se slovenski vinogradniški krogi ni obvestilo, da se bo dobil sladkor v ta namen. Letos sladkor ni namenjen za izboljšanje vina, ampak za napravo petijota, v krajih, kjer primanjkuje sadja, ali pa je isto tako žlahne kakovosti, da ga je škoda v veliki meri uporabiti za pijačo. V slovenskem delu dežele je mnogo takih krajev, kjer se rabi mnogo domače pijače za delavce, a ni ne trohice sadja. Zahtevamo in sicer odločno zahtevamo, naj se sladkor, ki je na razpolago, dodeli predvsem takim krajem in sicer kmetskim posestnikom, a ne bogatim vinotrožcem. Vinotrožcem letos absolutno ne gre ne enega kilograma sladkorja, ker bo vinski mošt imel itak dovolj stopinj sladkorja in ga ne bo treba poplajevati z dodajanjem sladkorja. Vlagajte torej, kmetski posestniki, ki bi radi delali iz vinskih tropin petijot za potrebno domačo pijačo, prošnje za dobavo sladkorja in sicer na naslov: C. kr. kletarski nadzornik Rihard Petrovan, Maribor, okrajno glavarstvo. Radi nujnosti pripravimo, da se oddajo prošnje ekspresno. V prošnji navedite, koliko hektolitrov petijota hočete napraviti in koliko sladkorja boste rabili v to svrhu. Prošnje še dajte potrditi pri županu in občinskem žetvenem komisarju. Kmetske vinogradnike, ki se jim bodo prošnje odbile, prosimo, da nam to takoj naznanijo.

Vinske cene. Od zanesljive strani izvemo: Okrožna komisija za določevanje primernih (ravnalnih) cen bo baje v najbližnjih dneh določila primerne cene za letošnji vinski mošt. Cena za navadna vina bo baje med 2 K 60 v do 3 K 40 v. Za sortirana vina bodo veljale boljše cene. Kdor torej ima količkaj večji vinograd, naj trga letos vsako vrsto grozdja zase, tako da bo imel rizling v posebnem sodu, muškata v posebnem itd. Na sode, v katerih je sortirano vino, se morajo prilepiti listi z napisom: „Rizling 1917“, „Silvanec 1917“ ali „Burgundec 1917“, kakoršno vino pač je v sodu. — Gospodje, ki določajo cene, naj se vendar ozirajo tudi malo bolj na vina naših kmetskih vinogradnikov in naj ne dajejo prednosti vinom gosposkih in meščanskih vinogradnikov.

Kako se naj suši sadje? Poizvedovalni urad za pridelovanje zelenjave in krompirja nam naznanja, da je c. kr. namestništvo izdalo dvojezična navodila o sušenju sadja. Ta navodila se lahko dobijo zastoj pri zgoraj omenjenem Poizvedovalnem uradu v Gradcu, Burggasse 1, 3. nadstropje. — Ko to naznanjamo našim čitateljem, moramo pristaviti nekaj pripomb. Omenjeni urad bi v 20. stoletju vendar že moral vedeti, da se spodobi časniku pripislati brezplačno vsaj en izvod knjige ali sploh duševnega proizvoda, kadar se prosi za njega objavo. Urednik mora vedeti, kaj objavi in kaj priporoči v svojem listu, drugače bi vsak žid v poštenem katoliškem listu lahko hvalil in priporočal svoje umazano književno blago. Drugokrat se nam torej naj blagovoli „milostno“ doposlati vsaj en izvod dotičnega listka, da bomo poznali navodila! Sploh pa se nam čudno zdi, da se ta „navodila o sušenju sadja“ tako skrivajo pred svetom! Če je reč dobra in koristna, naj se izroči listom, da se doslovno objavi v vseh listih ter se na ta način vse ljudstvo seznanji z njo, če pa nič ne velja, potem pa te modrosti tudi na posebnih lističih ni potreba razširjati. Koliko ljudi bo pa tudi pisalo po dotični listek v Gradcu? Na dan torej z modrostjo, če ste v Gradcu iznašli kaj koristnega o sušenju sadja, dokler še ni prepozno!

Cene za les. Zveza avstrijskih lesnih veletrgovcev na Dunaju je sklenila sledeče lesne cene, ki so veljavne za kubični meter do preklica: Hlodi mehki neotesani 42—60 K, trdi 55—110 K, mehke deske 90—118 K, oglati ali otesani mehki hlodi 80—120 K, trde deske 120—210 K. Za ostale vrste lesa je bilo pooraševanje tako živahno, blaga pa tako malo, da ni bilo določenih sploh nobenih cen.

Najnovajša poročila.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 12. septembra.

Italijansko bojišče.

V teku včerajšnjega dne je prišlo do hudih bojov samo na pobočju gore Sv. Gabrijele, ki so bili za nas ugodni. Sicer pa nič pomembnega.

Vzhodno bojišče.

Rusi in Rumuni so spetovano hudo napadali višine zahodno od Oene. Njihovi navali so se večidel že v našem ognju izjalovili. Enkrat so pa bili s protisunkom odbiti.

Albansko bojišče.

Južno od mesta Berat so naše čete zapodile italijanske čete nazaj čez gornji Ozum. Pri Pogradcu ob jezeru Ohrida se naše čete umikajo pred sovražnikom, ki je v premoči.

Iz nemškega poročila.

Berolin, 12. septembra.

Vzhodno bojišče.

Med Vzhodnim jezerom in Dvino so nemške čete vrgle ruske poizvedovalne oddelke na več mestih nazaj.

Število vjetnikov izza bitke pri Rigi je naraslo na 8900. Plen znaša 325 topov, med temi dve tretjini težkih, več obloženih in malih železniških vlakov, več pionirskega orodja, streliva, živil ter številno avtomobilov in drugih vojaških vozil.

Med Prutom in Moldavo živahni artilerijski ogenj in poizvedovalni boji. Rusi pri kraju Solka nadaljujejo svoje napade. Južozahodno od Turgul-Oene je sovražnik petkrat napadel naše črte, a je bil odbit.

Odmor na soški fronti

Vsa znamenja kažejo, da bo trajal odmor na soški fronti le kratko časa. Italijani spravljajo zdaj nove rezerve na soško fronto, dočim mečejo italijanski topovi v enomer granate na goro Sv. Gabrijele, da bi našim četam bilo onemogočeno popraviti naše ondotne postojanke. Italijani obstreljujejo iz ladijskih topov, ki streljajo na zelo veliko daljavo, naše postojanke, ki se nahajajo zadaj za goro Sv. Gabrijele, da bi dovoz živil in municije ovirali. Bržčas bo Kadorna že v kratkem ponovil še enkrat svoj poskus, da bi zavzel goro Sv. Gabrijele.

Avstrija nepremagljiva.

Vojaški sotrudnik je priobčil v švicarskem listu „Baseler Zeitung“ članek, v katerem opisuje velikanske italijanske napore ob soški fronti ter pravi sklepno: Po sijajnih avstrijskih zmagah v vzhodni Galiciji je že minul trenutek, ko bi bilo mogoče Avstrijo z orožjem podreti k tlom. Zgodovina bo svedočila potomcem, da sta osrednji velesili vstrajali v junaškem boju proti štirim petinam cele Evrope.

Rusi si zopet želijo carja?

Švicarski list „Bund“ poroča, da so v Petrogradu izsledili organizacijo, katera se zove „Sveta Rusija.“ Glasilo te organizacije je list „Groza“, ki številko za številko piše, da more prinesiti kruh in mir edino le car. Angleži in Francozi so sovražniki Rusije. Mir bi se moral skleniti takoj.

Odgovor Nemčije na papeževo mirovno pismo.

Po poročilu iz Berolina se je glede odgovora Nemčije na papeževo mirovno pismo baje dosegel sporazum med vsemim nemškimi strankami. Dne 11. t. m. je imelo pod cesarjevim predsedstvom ministristvo sejo, v kateri se je določila vsebina odgovora na papeževo mirovno pismo.

Angleška mirovna ponudba?

Ogrski list „Pesti Hirlap“ je dne 11. septembra priobčil maloverjetno brzjavko iz Berolina, ki pravi, da se v Berolinu vzdržuje vest, češ, Anglija bi bila stavila mirovno ponudbo Avstriji in Nemčiji. V tej mirovni ponudbi baje ni nič omenjena Rusija in tudi Balkana se ne omenja.

Kitajska ne bo sklenila posebnega miru.

Angleški list „Daily Mail“ poroča, da je Kitajska dne 2. septembra sklenila se pridružiti londonski pogodbi, po kateri se zaveže, da ne bo sklenila nobenega posebnega miru.

Bolgarska kraljica umira.

Iz Sofije poročajo, da je bolgarska kraljica Eleonora smrtnonevarno obolela. Novejša poročila pravijo, da je delovanje srca tako slabo, da se je bati najhujšega.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatecu ni bilo po tujem hmelju nobenega popraševanja in so bile cene samo na papirju. Cene za češki hmelj so se pa po kakovosti blaga gibale med 110—140 K za 50 kg. Položaj avstrijskih hmeljarjev je postal naravnost obupen. Za prihodnje leto se namerava zopet opustiti polovica letošnjih hmeljskih nasadov.

Razne novice.

Dalmatinska občina — brez mož. Dalmatinska občina Sijarica je popolnoma brez mož. Okoli 300 se jih je izselilo v Ameriko, 150 jih je padlo že na bojišču, vsi drugi pa so pri vojakah.

Največji demant na svetu. V žezlu bivšega ruskega carja Nikolaja se nahaja največji in najdragocnejši demant celega sveta. Vrednost tega demanta se ceni na eno milijardo kron. Demant je kupil ruski knez Orlov od perzijskega kralja leta 1739 za 450.000 ruskih srebrnih rubljev in ga pozneje prodal ruski princesinji Tarakanovi. Ko je odštavljeni ruski car Nikolaj prvič videl ta dragoceni kamen, je baje rekel: „Bojim se, da mi bo ta kamen prinesel nesrečo.“ Ta dragoceni demant je sedaj last ruske začasne vlade.

Dr. Fric Adler pomiloščen. Naš cesar je morilca grofa Stürgha, dr. Frica Adler, ki je bil obsojen na smrt, pomilostil. Smrtno kazen so mu spremenili v 18letno ječo.

Dopisi.

Maribor. Ponedeljek, dne 10. t. m., popoldne, je pri kopanju v Dravi utonil 15letni Rihard Ulaga, sin tukašnjega trgovca g. Jožefa Ulaga. Trupla še dosedaj niso našli. Naše sožalje!

Maribor. Naš sodni okraj mora v enem mesecu oddati 104 vagone sena. Dobivamo pritožbe, da se je prvotni razdeljevalni načrt tako čudno sestavil, po katerem bi morale hribovite občine oddati mnogo več kot občine v ravnini in nižinah. Treba bo brezobzirno preiskati, kdo je to zakrivil.

Marenberg. Shod, ki se je vršil pri Sv. Janezu v nedeljo dne 9. septembra, je bil dobro obiskan in prav zanimiv. Razun nekaterih poučnih govorov in deklaracij, ki smo jih z veseljem poslušali, se je nam tudi pojasnila, kolikor dovoljuje previdnost, bodočnost naše ožje domovine, kar mora prav posebno zanimati nas, ki živimo ob meji.

Sv. Duh na Ostrem Vrhu. Zloglasni Jožef Pavlič, p. d. Hazenbah pri Sv. Križu nad Mariborom, se je kot črnovojnik v Mariboru obesil. Oblastniki si naj zabeležijo take svoje zveste gonjače in pomagače iz začetka vojske 1914.

Sv. Jurij v Slov. gor. Na Malni je po noči dne 27. avgusta požar uničil hišo in svinjske hleve posestnika Mariji Bauman. Škode je okoli 20.000 K.

Vurberg. Mnogo se dandanes toži o surovosti mladine, a še bolj po mestih kot po deželi. To smo skusili tudi na Vurbergu pretekli četrtek. Iz Maribora je prišlo pet gospodičen od 14 do 20 let. Ker ni bilo domačih ljudi blizu, so zakurile za cervkijo ravno za velikim oltarjem velik ogenj. Tam so kuhale jajca, jabolka, krompir ter so pekle koruzo, kar smo spoznali po mnogih olupkih in lupinah ter praznih koruznih rogovih. Vpraša se le, kje so to dobile, ali so to kupile, ali je drugače prišlo v njihovo lastnino?! Drva so ukradle. Da so njihovi predniki jedli nekaj želod v tevtoburškem gozdu, spričuje to, ker so pustile nekaj strganih listov graškega „Tagblatt“ na mestu. Pa še nekaj so pustile in sicer nekaj takega, kar puščajo konji na cestah. „Heil!“ nemška kultura!

Dramlje. Umrl je dne 8. septembra veleposestnik Martin Laubič. Bil je svojčas župan občine Bezovica. Laubič je bil vrl mož in vnet za dobro stvar. Star je bil 65 let. Dolgoletnemu naročniku „Slovenskega Gospodarja“ svetila večna luč!

Dobrna. Dne 8. septembra je umrl v okolici Vrba Martin Sedovnik, p. d. Stari Golob, star 97 let. Rojen je bil dne 27. oktobra 1820. Pač izredno visoka starost za današnje čase in vredna, da se jo zabeleži.

Celje. Pouk na orglavski šoli se prične dne 15. septembra. Sprejele se bodo tudi gospodične.

Celje. Umrl je na griži g. Josip Berk, knjigovodja Posojilnice v Celju, v 41. letu svoje starosti. N. p. v m.!

Dobova. Jubilejno svečanost, 50letnico posvečevanja cerkve in patrocinij „Ime Marije“ smo dne 9. t. m. obhajali v prisrčnem duhovnem veselju. Po slovesni procesiji je g. dekan blagoslovil nova slikana okna v svetišču z lepimi okraski in podobami sv. Ane, sv. Jožefa, sv. Antona Pad. in sv. Katarine, katera okna so kras lepí cervki, vreden spomin zlatega jubileja in darežljivosti župljanov, ki so v ta namen v enem letu darovali 4500 K. V pridigi je poznat govornik g. profesor dr. Medvedl razložil zgodovino farné cervke, ki je delila z župljani veselje in žalost; ganljiv je bil govor o moči in blagoslovu cerkve, o oltarju; tja naj prihajajo vsi farani v vseh zadevah, k Jezusu vsemogočnemu, usmiljenemu in resničnemu, k Mariji, svetli zvezdi, k Bogu, v sv. nebo. V vednem spominu bodo do solz ginjeni poslušalci, domači in romarji iz treh kronovin ohranili besede tolažbe in vsodbude v resnem življenju.

Listnica uredništva.

Sv. Lovrenca na Drav. polju: Poročilo o shodu pride v „Straži.“ Radi tehničnih ovir je bilo nemogoče spraviti poročilo v „Gospodarja.“ — V. R. 26. K.: Obrnite se na dotično družbo, kjer ste podpisali, saj nam ni ničesar znano. Mi se s takimi rečmi ne pečamo. — Cirkevce: Odgovor najdete med „Gospodarskimi novicami.“ — Sv. Barbara v Halozah: Naš list je bil in bo ostal odločen branitelj pravic kmečkega in delavskega ljudstva, ali je potem nekaterim ljudem to pogodu ali ne. Dopis je tožljiv. Sicer pa se s takimi malenkostnimi osebami ne spleta kregati. Pozdrave! — Spodnja Sv. Kungota: Prav imate! Dotični veleposestnik bi v pašnik puščene njive mnogo lažje obdelal kot Vi Vaše hribovite parcele. Če veleposestnika, ki ju imenujete, dobivata krušne karte, mali ljudje pa ne, se pritožite na okrajno glavarstvo; istotako tudi radi napačnega postopanja pri popisovanju parcel. Zakaj se ne podpišete? — Mnogim vprašalcem radi inseratov: Zadnji čas dobivamo zopet mnogo vprašanj glede inseratov, ne da bi se priložila znamka za odgovor. Opetovano povdarjamo, da odgovarjamo le, če se priloži znamka za odgovor. Ako pa je za en inserat več ponudb ali vprašanj, jih pošljemo naravnost inserentu. — Več dopisov in poročil smo morali radi pomanjkanja prostora odložiti za prihodnjic.

Loterijske številke:

Trst, dne 5. septembra 1917. 57 31 85 71 72
Dunaj, dne 7. septembra 1917. 24 4 64 75 49

MALA NAZNANILA.

Ena beseda stane 5 vinarjev, petivtrsta 18 vin. Mrtvaška oznanila in zakvale vsaka petivtrsta 24 v, Izjave in Poslano 36 vinarjev. Za večkratno objavo znaten popust. Inserati se sprejemajo le proti predplačilu. Zadnji čas za sprejemanje inseratov torej opoldne.

Dijak se sprejme na stanovanje in hrano k enemu šestostolcu. Maribor, Mozartstrasse 44. Vidovič 742

Šofer ali majer išče službe, je v poljedelstvu, živinreji, vino- in sadjarstvu ter v vrtnarstvu dobro izvešan. Službo nastopi sedaj ali tudi pozneje, če treba ima tudi 4 dobre delavne moči. Naslov: K. Š. Šofer pri g. Ed. Šupanc, p. Pristova, Slovensko Štajersko. 741

Za poslovdvo išče si mesto pri gosposki 33 let invalid Bolgar, neožen. Svesten sim poslom, vinogradarstvu, sadjarstvu in živalorejstvu. Vedstno prakso poseduje. Zmožen nemškim, hrvaškimi in češkoga je ika. Ponuda prost pod točnim kojetima na Hlumovski, ekonom parna žaga, Dugoselo, Hrvataka. 748

Želim kupiti hišo z gospodarstvom, oslopjem, njive, travnike gozd in vinograd. Ako mogoče, blizu železniške postaje za svoto okoli 20000 K. Blagohotna ponudbe naj se blagovoljno poslati pod šifro: „Veleposestvo“, na upravništvo Slov. Gospodarja. 740

Harmonij se želi kupiti. Ponudbe na upravništvo Slov. Gospodarja pod št. 747.

Na prodaj par lepih kobil; se ničesar ne splejšajo, so krotki, bres pogreška, za težko in lahko vožnjo, obe enake barve svetli „fuksi“, veliki: ena 15 1/2 ena 16 pesti visoki, ena 4 leta, ena 7 let stara, tudi v velikih bregih dobro vozita. Marija Kolnik, Okrajna cesta št. 6, Studenci pri Mariboru. 738

Vinograd s trgatvijo ali močtom se proda Hram, preša, posoda in gozd. Kdor želi malo posestvo v krasni legi na slevečem vrhu s lahkim dovozom blisa ceste in le eno uro od kolodvora Brežice, naj se oglasi pri g. Pajdašu dne 18. t. m. Goruja Pohana. 745

Krojaški pomočnik, priden, zanesljiv, ki je zmožen za veliko in malo delo, se takoj stalno sprejme s hrano in stanovanjem pri Gasparju Krehel, krojaškem mojstru v Slovemem Gradcu. 755

Prodam en motor s 3 konjskimi silami še malo rabljen, pod jamstvom in motorno kolo še skore z novo pneumatico. Franc Mahen, strojnik v Tanovljah p. Celje. 766

Singerjev šivalni stroj zaradi preselitve na prodaj. Maribor, Göthe-strasse 2. III. nadstr. vr. 15. 749

Hiša s lepim vrtom in malim travnikom na Pragerskem je za prodati. Vpraša se pri R. Riegler, Pragersko. 768

Dva dijaka

in nižjih razredov sprejme na stanovanje in hrano Maribor Wildenrainerstr. 16, vrata 2. 750

Dobra in zanesljiva buharica.

starejša in samostojna se sprejme takoj v oficirsko menažo (10 oseb). Pogoji: prosto stanovanje, dobra hrana in 50 K mesečne plače, polni trošek se povrači. Ponudbe na: „Častniška menaža 56, težko topniške pukovnije — Varaždin“ 769

Išče se 12 let stara deklica po imenu Angela Glaser. Obleko ima narejeno po štajerski noši, hodi okoli brez dovoljenja staršev. Prosim, pri kom se zadržuje, da ta koj naznani na naslov: Marija Glaser, Studenci pri Mariboru, Werksstättenstr. 6. 770

Hiša s 3 sobami, kuhinja, nov obokani blevi, sadni vrt, 4 oralov dobre njive, hiša v dobrem položaju lepa ravnina, se proda za 15.000 kron. Naslov: Jurij Ravnig, Strojna, Prevalje, Koroško. 767

Gospe

ki so dobro upeljane v industrijskih krogih, pri špediterjih, lekarnarjih, drogistih, rudnikih, poljedelskih združenjih in veleposestnikih, dobe koristno zastopstvo v kemični tovarni Hugon Pollák, Kri. Vinogradi, Jungmannova ulica št. 33. 746

Sodi!

Na prodaj imam štiri sode. Vsak drži pr. blišno 900 l. Cena po dogovoru Josip Feuscher, posestnik, Modraže pri Studencih. 752

Pozor!

Franc Drobnič lesni trgovec v Laškem trgu kupi vsako množico bukavih drogov (švelarjev) ter plaša iste po 7-80 komad. Kupim pa tudi okrogel bukov les. 754

Kie je JAKOB BELEJ? Če kateri zamenjani invalid iz italijanskega ujetništva ve zaup, naj naznani na naslov: Marija Belej Laški trg, Štaj. 768

Išče se posestvo v bližini Maribora, kjer bi bili mogoče starejši ljudje brez otrok. Vzajem v prekrbo do smrti. V gotovini bi plačal 10-12 lisoč K. Ponudbe na upravništvo Slov. Gospodarja pod „Oskrb št. 735“.

Dve učenki in učiteljki kandidateljki se sprejmeta na stanovanje in hrano proti nekaj plačilu in nekaj živili. Naslov: Lutergasse št. 5, vrata 2 na vrtu. 715

Konjak

destilirani iz vina lastnega pridelka. Pri oslabelosti od starosti in zločinih težkočah je iz vina destilirani star konjak že stoletja znano preiskušeno okrepilo, 12 let starega v 4 polilitrskih steklenicah pošljem franko za 48 K, mlajšega 3 letnega, čudovito bolečine tolažeče vrgovalno sredstvo soper trganje v udih, 4 polilitrsko steklenice 40 K. Vino od 56 litrov naprej. Beli rizling in rdeči burgunec per l ter K 4. 20.

Benedikt Hertl, veleposestnik, grad Golče pri Konjicah, štajersko.

Vojaščine prost mladenič

v 28. letu, želi priti za gospodarja na ksko kmetijo, kjer nujno rabijo moškega. Ima nekaj prihranka v gotovini. Naslov pod „Dober Gospodar št. 700.“

Delavec za napravo drv

za kurjavo se sprejmejo proti skordnemu plačilu. Gostilna Koros, Dev. Marija v Pučavi, žel. postaja št. Lovrene nad Mariborom. 693

Proda se posestvo v Mariboru s konji, vozovi in živino vred. Kdor ima veselje do vožnje, naj se oglasi. Na prodaj je tudi manjša požarna brigadnica, pripravna za kasko občino v kribih. Treba le malo vode. Po ravnem jo lahko en moč pelja. Več pove upravništvo „Slov. Gosp.“ pod „Posestvo in brigadna št. 712“.

Veliko posestvo, okoli 90 oralov, vse v ravnini, 20 minut od kolodvora, s lepim poslopjem vse zidano in z opeko krito, lepe njive in travniki, lepi gozdi za posekati. Proda se vse kakor stoji in leži, živino z konji in svinjami ter vsami pridelki vred za 107.000 K. Vpraša se v Krčevinah pri Mariboru št. 82 (zraven tovarne Wögerer). 711

Dijak se sprejme na stanovanje in hrano. Nagystr. 12, pritišlje, levo, Maribor. 721

Dva dijaka se sprejmeta na hrano in stacovanje. Krčevina št. 190, I. nadstr., Maribor. 719

Dijak se sprejme na celo oskrbo, nekaj plačila, nekaj hrane. V. Vošinek. 724

Organist in cerkvenik, ozir. samo cerkveski dobi začasno službo pri romarski cerkvi na Črnigori pri Ptuj. Stanovanje lepo, dohodki dobri. Nastop do 1. oktobra. Pisma na župni urad Črna gora pri Ptuj. 733

Hiša s nekaj zemlje tik ceste, se proda za ceno 6000 K na Ostrožnem št. 60 p. Celje. 731

Proda se en 8 let star močen vprežen konj, cena 1500 K pri Martinu Vorsič, posestnik v Moravcih, p. Mala Nedelja pri Ljutomeru. 767

Hiša na Teknu pri Mariboru, novozidana s štirimi stanovanji, velika klet, studenec in lep vrt. Jožef Nekrep, Maribor, Mozartova ulica 59. 246

Kobila, kostanjeve barve, 16 pesti visoka, težka, krotka in ne plašljiva, zelo dobra za vožnjo in brez najmanjšega pogreška, se proda za 3000 K pri Matiju Obran, Maribor, Fischergasse 9. 636

Na prodaj nove zidane eno in dve nadstropne hiše v mestu, davka in občinskih doklad proste, s velikimi in majhnimi stanovanji proti solncu obrnjene, se prodajo pod takimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Mozartstrasse št. 29. 484

Vseh vrst lesa za kurjavo tudi na štoru takoj kupi K. Wesiak, Maribor, Tegethoffova ulica št. 19. 494

JURIJ JUTERSCHNIG sobotni stikar in pisec MARIBOR Brandisgasse št. 3

se priporoča alavnemu občinstvu. da mi poveri vsa dela moje stroke. Isvrhajem jih v vseh slogih. slikam zobe, trgovine, dvoranje, fasade itd. po nizki ceni. 268

500 K Vam plačam, ako moj za tirolec korenin „Ria-Balsam“ Vaša kurja očesa bradavice in trde roko v treh dneh brez bolečin ne odstrani. Cena 1 lončka v jamstvom vred K 1.70 3 lončki K 4.50, 6 lončkov K 7.50 Na stotine zakvalnih pisem. Ke meny, Košice (Kassa) 1, Postfach 12/889. (Ogrske). (Br. 1)

Automatična mišnica za podgane 5 K 80 v., za miši 4 K. V eni noči se zalovi po 40 miši. Nobeno vreme ne vpliva in se same uređijo. Lovilnica za kuhinjske žuželke „Rapid“ polovi na tisoče žuželk v eni noči, K 5.70. Lovilec muh „Nova“ K 2.80 kom. Povsod najboljši uspehi. Mnogo pohvalnih pisem. Se pošilja proti povzetju. Poština 80 vin. Razpošiljalnica Tlatner, Dunaj III. 72. Neulinggasse št. 26 (1. Laskó).

z močnimi lesenimi podplati pošilja v vseh velikostih: 25-26-27 . . . K 5.95 28-29-30 . . . K 6.55 31-32-33 . . . K 7.30 34-35-36 . . . K 8.70 37-38-39 . . . K 9.70 40-41-42 . . . K 10.45 43-44-45 . . . K 11.50

iz Dunaja po povzetju čevljarska hiša Dunaj XIV., Sechshauserstr. 34/14. Ceniki s vojnih čevlji zastoj.

POLETNE-ČEVLJE

z močnimi lesenimi podplati pošilja v vseh velikostih: 25-26-27 . . . K 5.95 28-29-30 . . . K 6.55 31-32-33 . . . K 7.30 34-35-36 . . . K 8.70 37-38-39 . . . K 9.70 40-41-42 . . . K 10.45 43-44-45 . . . K 11.50

iz Dunaja po povzetju čevljarska hiša Dunaj XIV., Sechshauserstr. 34/14. Ceniki s vojnih čevlji zastoj.

Sprejemem tako!

starejšega, samostojnega moža, kateri se dobro razume v kletarstvu in viorejstvu, in kar posebno opozarjam begunce iz južnih krajev.

Franc Seršen, Ljutomer.

Naznanilo otvoritve.

V nedeljo, dne 16. septembra otvorita g. Alojz in gospa Marija Weber gostilno »k lepemu razgledu« v Kamnici pri Mariboru (prej Assinger), katero sta imenovana nedavno kupila. Za prvovrstna vina, Götzevo pivo, toplo in mrzlo kuhinjo se bo skrbelo v najboljši meri. Na razpolago lep gostilniški vrt kakor tudi drugi obširni prostori. Vršil se bo otvoritveni koncert pri popolnoma prosti vstopnini pri vsakem vremenu. Skrbelo se bo v vsakem oziru, da bodo gostje dobro postreženi in zadovoljni.

Na obilen obisk vabi in upa, da bo dosegel kmalu popolno zaupanje širših krogov iz Maribora in okolice.

Z odličnim spoštovanjem

udani

Alozij Weber, gostilničar v Kamnici.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in zancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljeno oče, odnosno stari oče, praded, svak i. t. d. gospod

Fran Lipovšek,

posestnik v Medlogu, častni občan in ud krajnega šolskega sveta občine Celjske okolice, cerkveni ključar, odbornik Ljudske posojilnice in Kat. podp. društva i. t. d., dne 6. t. m. umrl nagle smrti, zadet od srčne kapi.

Pogreb predragega rajnega je bil v soboto, dne 8. t. m.

Sv. maše zadušnice se bode brale v raznih cerkvah.

Blagega pokojnika priporočamo v prijazen spomin in pobožno molitev.

Medlog, Celje, Čret, dne 11. septembra 1917.

Zalujoči ostali.

ZAHVALA.

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam izkazali ob bridki izgubi naše ljubljene

MIMIKE

svoje sožalje; posebno se zahvaljujemo pevskemu zboru za milo in ganljivo petje, zahvaljujemo se za krasne vence in za obiske ob času kratke bolezni.

Orehova vas, p. Slivnica pri Mariboru, dne 11. septembra 1917.

Rodbina Rudolf.

Jabolka in hruške,

natrgane, kupuje vsako množino kilogram po 44 vinarjev, v hišo postavljene za vožnino povrh še 10 vinarjev za kg več:

M. KAIBA v Studencih pri Mariboru, **Lembaška cesta št 54.** 745

Nabirajte in susite gobe (jurske)!

Vsako množino lepih suhih gob, orehov, lesnikov in brinjevega olja, kupi in plača po najvišji ceni:

M. BANT, KRANJ (Kranjsko) prva exportna tvrdka detelnih in gozdnih pridelkov. Posebno lep zaslužek se ima pri nabiravi in sušenju gob. 757

Gospodinja kuharica

samostojna, starejša, ki je vajena vseh gospodinj-skih opravil, se sprejme k 4 osebam na deželo. Natančne ponudbe pod gospodinja na upravništvo Slovenskega Gospodarja. Plača po dogovoru. 759

Specerijska in kolonijalna trgovina

Ivan Ravnikar, Celje

kupuje po najvišjih dnevnih cenah vsako množino pristne strdi, voska, kamne, janeža, vinskega kamna in suhih gob.

Občina trg Središče proda HRASTOV LES

približno 2000 hrastov ponudbenim potom. Gozd je 20 minut od železniške postaje oddaljen, leži pri okrajni cesti. Pogoji se izvejo pri županstvu. Ponudbe do 20. septembra 1917. 768

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklenice je K 1-20. O dobrem učinku svanja teh kapljic imam mnoge priznanih in po-srednih pisem. **F. Prull**, mestna lekarna, pri v. kr. orlu Maribor, Glavni trg št. 13.

Zakvala.

Najprvo se Vam lepo zahvalim za to visokocenjeno zdravilo proti rdečici. Odkar rabim to zdravilo, še nisem imel nobene škode pri svinjah. Iz drugih krajev slišim pritožbe: Meni so vse svinje proči! Mnogi raje veliko trpijo, kakor da bi žrtvovali nekaj kron za zdravi-tila. Priporočam vsem svinjerejem, naj bi rabili to cenjeno zdravilo. Še enkrat se Vam lepo zahvalim in presim, pošljite mi spet 12 steklenic. Velaspoštovanjem

Ivan Škorjanc, p. d. Tomel, Srednja vas, p. Ruda, Koroška.

Kmetovalci! Ne zamudite!

40% kalijevo sol razpošiljam po ceni K 24.— za 100 kg po povzetju dokler imam še kaj zaloge! Vposlati je vreče v napolni-tev! V tej kvaliteti je uvoz za dalje časa popolnoma ustavljen, zato naročite to važ-ne umetno gnojilo nemudoma, da za-morem postreči! Za odstotke jamčim!

Vinke Vabič, velatrzec, ŽALEC, Južno Stajerske. 757

Slovenski Gospodar in Straža

se prodajata v naslednjih prodajalnah in tobakarnah:

V Mariboru:

- Prodajalna tiskarne sv. Cirila, Koroška ulica št. 5.
- Papirna prodajalna g. Pristernik, Tegethoff-ova ulica.
- Trgovina g. Czadnik v Stolni ulici.
- Trafika na Glav. trgu (zraven rotovža).
- v Gosposki ul. (nasproti hotelu nadvevoda Ivan).
- Trafika v Grajski ulici.
- g. Corétti, Grajski trg 7.
- v Tegethoff-ovi ulici (g. Žilko, blizu glavnega kolodjora).
- Trafika g. Handl v Tegethoff-ovi ulici, Žilke, Melje.

- Trgovina g. Korenta, Klostersgasse (ba-raka).
- Trafika na Trzaski cesti (nasproti mag-dalenski cerkvi).
- Trafika Nerat, Franc Jozefova cesta 31.

Brežice:

Trgovina g. Antona Umek

Celje:

- Papirna trgovina Goricar & Leskošek.
- Trafika v Narodnem Domu
- Knjigarna gosp. Adler

Celovec:

Trgovina g. J. Vajncel, Velikovska cesta 5.

Sv. Duh-Loče:

Gosp. Josip Zalar (organist).

Dobie pri Planini:

Trgovina g. Amalije Tržan.

Fram:

Trgovina gosp. Janeza Kodrič.

Fohnsdorf:

Trgovina gosp. Jurija Gajšek.

Go nia Radgona:

- Trgovina gosp. Antona Korošec.
- " Franca Korošec.

Gradec:

Zeitungsstand A. Klöckl, Jakominiplatz.

Guštanj (Koroško):

Trgovina g. Vinko Brundula.

Št. III v Slov. gor.:

Organist g. Anton Rozman (stara sola).

Sv. Jakob v Slov. gor.:

Trgovina g. Frid. Zinauer.

Jurklošter:

Organist g. M. Hvalec.

Sv. Jurij ob juž. žel.:

Trgovina g. Janko Artmana.

Kozje:

Trgovina gospoda Druskoviča, inivom

Sv. Lenart v Slov. gor.:

Trgovina gosp. Antona Zemljic.

Liutomer:

Trgovina g. Alojzija Vrščic

Luče v Sav. dol.:

Posestnik g. Franc Dežman

Muta:

Trgovina gosp. Miloš Oset.

Novacerkev pri Celju:

Trgovina Marije F. Okroznik

Petrinja: (Hrvatsko)

Gosp. Stepan Skrllec.

Ptuj:

Papirna trgovina g. J. N. Peteršec.

Podlehnik pri Ptuju:

Trgovina gosp. Mateja Zorko.

Ruše pri Mariboru:

Organist g. Ivan Nep. Slacek.

V Slov. Bistrici:

Prodajalna g. Roze Pičl.

Slov. Gradec:

Trgovina g. Bastjančič.

Stari trg pri Slov. Gradu:

Gosp. Ignac Ursič.

Šmartin na Pohorju:

Trgovina g. Janeza Kos.

Šoštanj:

Trgovina g. Ane Topolnik.

Sv. Trojica v Slov. gor.:

Trgovina g. Terezije Caus.

Sv. Tomaž pri Ormožu:

Trgovina g. J. Kegel.

Sv. Vid pri Ptuju:

Mostnar g. Anton Kmetec.

Veržel:

Trgovina gosp. Marije Koroša.

Vojnik:

Trgovina g. A. Brezovnik.

Zetale:

Trgovina gosp. Mat. Berlisg.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek in stane za celo leto 6 K, za pol leta 3 K, za četrt leta 1-50 K. Naročnina se najložje pošilja po poštni nakaznici pod naslovom: **Upravništvo „Slov. Gospodarja“, Maribor.**

„Straža“ izhaja vsak pondeljek in petek popoldne. Naročnina za »Stražo« znaša za celo leto 10 K, za pol leta 5 K in za četrt leta K 2-50. Naslov za pošiljatev naročnine: **Upravništvo lista „Straža“, Maribor.**

Kder se ni naročen na »Slov. Gospodar« in »Stražo«, naj to takoj stori. Oba lista pri-nasata zanimive novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tujine, objavljate važne, uradne odredbe, cene živini in pridelkom itd. itd. Naročajte naše liste vojakom na bojišču vsaj za četrt leta! Ako hočeš kako reč dobro prodati ali najti kupca, inseriraj v »Slov. Gosp.« in »Stražo«.

Velik romarski shod na priljubljeni božji poti na

Oljski gori pri Polzeli

bo letos 16. pobinkoštno nedeljo, t. j. dne 16. septembra.

Pridite pobožni romarji slovenski od blizu in daleč, da izprosimo naši ljubi slovenski domovini že tako silno zaželjeni mir!

Kupim BUKOVO OGLJE in DRVA

od enega vagona kg 10000 naprej. Prosim punudbe. Plačilo naprej.

Jakob Tavčer,
trgovec z ogljem in drva mi.
Trst, Via S. Zaccaria 3.

Kmetje pozor!

Po nizki ceni odda Jožef Pfeifer, tovarnar v Hočah pri Mariboru: 1 stoječi motor na bencin, 2 mahalna kolesa 12 konj. sil, malo obrabljen K 3800; 1 stoječi motor na bencin, 1 mahalno kolo 12 konj. sil, malo obrabljen K 3600; 1 ležeči motor na bencin, 2 mahalni kolesi 3 konj. sil, malo obrabljen K 1600; 1 ležeči motor na bencin; 1 mahalno kolo 3 konj. sil, malo obrabljen K 1400; 1 ležeči motor na surovo olje 2 mahalni kolesi 8 konj. sil, celo malo obrabljen K 3000; 1 ležeči parni kotelj v dobrem stanju, s celo armaturo, 600 litrov, za 4 konj. sile K 400; 1 novi kosilni stroj z rezervnimi noži, 95 cm širok za enega konja ali vola K 500; 1 ročni sejalni stroj K 50.

Sijajno bodočnost

imajo turške srečke in nove srečke avstr. Rdečega križa vsled njihove vedno zvišujoče se denarne vrednosti! Vsaka srečka zadene! Glavna dobitka znašata čez

1.000.000 kron

Natančno pojasnilo z igralnim načrtom razpošilja brezplačno: Srečkovno zastupstvo 15, Ljubljana.

Slamoreznice, mlatilnice

in viteljne

najboljše vrste prodaja

Jož. Osolin,
Laški trg.

KUPIM

vsako množino jabolk tudi za prešanje po postavno določenih cenah.

Za vsako župnijo v okrajnem glavarstvu Maribor in Ptuj se iščejo tudi zanesljivi nakupovalci proti dobri plači.

FR. KREPEK,
pooblaščen nakupovalec sadja.
Sv. Lenart v Slovenskih goricah.

Hrastov in kostanjev les

v deblih in vejah od 10 cm. debelosti naprej kupi po najvišji ceni

Julij Žigan
na Polzeli v Sav. dol.

GOSTILNIČARJI! GOSPODINJE!

ozier bokaj zaloga, dan od svoje preostale zaloge POSREBRNENIH

„Ideal“-Žlic

(to so dobro posrebrnjene žlice iz dobre kovine) in najfinije ponikljane jeklene jedilne oprave za študno in domačo rabo. Nizke cene:

12 kosov posrebrnenih „Ideal“-jeklenih žlic	K 18-50
12 kosov posrebrnenih „Ideal“-jeklenih nožev	K 10-—
12 par v najfinije ponikljenih jedilnih opravi (nož in vilice, dveje do K 2-—)	K 24-—

Posilja se proti povzetju ali pa dovar naprej. Poština 30 v.

EXPORTNA HIŠA TINTNER, Dunaj, III. 72 N. Ringg. 26.

Moštna esenca!

Izborna domača pijača si napravi vsak, ki si naroči v drožeriji Wolfram v Mariboru priznana moštna esenca. Iz ene steklenice moštne esence za 11 K lahko pripravite 150 litrov izborne domače pijače. Za pripravo te izvrstne in neškodljive domače pijače se je dobilo uradno dovoljenje. Dobiva se samo v medicinalni drožeriji **MAKS WOLFRAM, Maribor, Gosposka ulica št. 33.**

Seno in slamo kupuje Zadruga v Račah.

Milo (žajfa) za pranje

1 kilo ene krono v trdih kosih, si zelo lahko vsak sam skuha doma. Natančne navodilo in pojasnilo za kuhanje takega mila (žajfe za pranje pošljem vsakemu po povzetju za tri krome osemdeset vinarjev. 881

Karolina Poženel,
Idrija št. 262. Kranjsko.

Mariborska mlekarna

oddelek za izdelavo marmelade v MARIBORU, Tegethof-ova c. št. 63

kupuje vsako množino **jabolk, malin in robidnic.**

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 1/2%, proti trimesečni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice (97.078) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5 1/2%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na vknjižbo in poročstvo po 5 1/2% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kolke.

Uradne ure so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izven praznikov. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo in prošnje prejemajo vsak delavnik od 8 do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavez

sprejema hranilne vloge od vsakega, in jih obrestuje po **4%**. Za nalaganje denarja po pošti se na raspola položnice c. kr. poštne hranilnice na Dunaju št. 92.465. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje članom na vknjižbo, na poročstvo in zastavo ped zele ugednimi pegeji. Vknjižbo in druge zemljeknjižne izpeljave izvršuje posojilnica sama brezplačno; stranka plača le kolke.

Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

„Hotel Beli vol“, Graška (cesarja Viljema) cesta št. 9.